

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tulliverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan jatkettaviksi vuoden 1992 jälkipuoliskon ajan voimassa olevia tulliverolain väliaikaisia muutoksia.

Verolakien sisältöä ja norminannon uudistamista koskevien periaatteiden mukaisesti tulliverolain valtuussäännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi. Aineelliset verosäännökset ehdotetaan siirrettäväksi tulliveroasetuksesta lakiin. Eräiden taloudellisesti ja periaatteellisesti merkittävien veronormien päätösvaltaa ehdotetaan siirrettäväksi tullihallitukselta valtiovarainministeriölle. Hallinnon kehittämiseen tähtävien periaatteiden mukaisesti lupa- ja hakemusmenettelyä vähennettäisiin ja yksinkertaistettaisiin.

Tavaroiden tullittomuuskohtelua ehdotetaan sekä laajennettavaksi että toisaalta rajoitettavaksi ja niiden tullittoman väliaikaisen maahantuonnin mahdollisuutta lisättäväksi. Pientokoneiden rakentamiseen, korjaamiseen, varustamiseen ja huoltoon tuotavat tavarat samoin kuin ihmisen sairauden tai vamman hoitoon käytettävät siirännäiset tulisivat verottomiksi. Tullittomuuden soveltamisalan laajennukset koskevat ehdotuksen mukaan muun muassa viallisten tavaroiden maastaviennin tai hävittämisen perusteella niiden tilalle tuotuja tavaroita, lentoliikenteen maa- ja turvalaitteita

sekä tavaroita, jotka ovat tuhoutuneet, kadonneet tai on hävitetty taikka luovutettu valtiolle. Huojennusmenettelyssä vakiintunut ulkovaltojen diplomaattisten virkamiesten ajoneuvojen tullinalennus myönnettäisiin suoraan lain nojalla.

Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kuntien asukkaiden erityisetuudet eräiden rajakaupan puitteissa hankittujen kulutustavaroiden tuonnissa ehdotetaan palautettaviksi. Väliaikainen tulliton tuontioikeus myönnettäisiin rajaseudulla suoritettavissa kiinteistöjen korjaus- tai hoitotöissä käytettäville koneille ja laitteille samoin kuin tieteelliseen tutkimustoimintaan korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille vastikkeetta tuotaville laitteille sekä myös erälle Norjassa tai Ruotsissa rekisteröidyille, Suomen sisäistäkin henkilökuljetusta harjoittaville linja-autoille. Muutoinkin väliaikaista tuontioikeutta koskevia säännöksiä täsmennettäisiin sekä sanonnallisesti että vastaamaan paremmin käytäntöä ja voimassa olevia kansainvälisiä sopimuksia.

Lakiehdotukseen sisältyy lisäksi menettelyä koskevia muutoksia sekä lakitekniisiä ja sanonnallisia tarkennuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	Rajaseudulla käytettävät koneet ja laitteet	8
1. Esityksen tavoitteet	3	2.1.9. Tullinpalautusmenettelyn yksinkertaistaminen	9
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	4	Erityispalautus	9
2.1. Lainsäädäntö, käytäntö ja muutoksen syyt	4	Osittaispalautus	9
2.1.1. Säädstaso	4	2.1.10. Muut muutostarpeet	10
2.1.2. Valtuussäännökset ja norminanto	4	Muonitustavarat	10
2.1.3. Lupahallinto	5	2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	10
2.1.4. Tulliverolainsäädännön ja muun välillisen verolainsäädännön yhdenmukaistaminen	6	2.2.1. Valmisteluelimet	10
2.1.5. Tullittomuuskohtelun laajentaminen	6	2.2.2. Lausunnonantajat	10
Pienlentokoneita varten tuotavat tavarat	6	2.2.3. Kansainvälisen lainsäädännön vertailu	11
Kirurgiassa käytettävät siirrännäiset	6	3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	11
Lentopaikkojen maa- ja turvalaitteet	6	4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	11
Vialliset ja eräät muut tavarat	7	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
Huojennusmenettelyyn perustuva tullinalennus	7	1. Lakiehdotuksen perustelut	11
2.1.6. Tullittomuuskohtelun rajoittaminen ja täsmentäminen	7	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	23
Muuttotavarat	7	2.1. Tulliveroasetus	23
2.1.7. Diplomaattikäyttöön tuotavat tavarat	7	2.2. Ministeriön päätökset	23
2.1.8. Väliaikainen maahantuonti	8	3. Voimaantulo	23
Kulkuneuvot, perävaunut, lautta-vaunut sekä kuljetussäiliöt	8	4. Säättämisyjärjestys	23
Tieteellistä tutkimustoimintaa varten tuotavat tavarat	8	LAKITEKSTI	24
		Laki tulliverolain muuttamisesta	24
		LIITE	30
		Rinnakkaistekstit	30

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen tavoitteet

Hallitusmuodossa on asetettu verojen ja tullen säätämiseksi erityisiä ehtoja, minkä lisäksi noudatetaan vallitsevan oikeuskäsityksen mukaisia periaatteita. Lähtökohtana on, että ai-neellisoikeudellisten tulli- ja verosäännösten tulee sisältyä pääasiallisesti lakiin. Tämän mukaisesti esityksessä ehdotetaan useita säännöksiä siirrettäväksi asetuksesta lakiin. Milloin alemmanasteinen normitaso on katsottu välttämättömäksi, lakiin lisättäisiin sitä koskeva täsmällinen valtuutus.

Esityksessä pyritään myös toteuttamaan niitä yleisiä ja erityisiä tavoitteita, jotka valtioneuvosto on hallinnon kehittämiseksi asettanut. Päätöksessään hallinnon hajauttamiseksi (Nro J 72/22/87) valtioneuvosto on katsonut hajauttamisen merkitsevän muun muassa sitä, että keskusvirastojen tehtäviä ja toimivaltaa siirretään alue- ja paikallishallintoon ja että keskusvirastojen alaiseen hallintoon kohdistamaa ohjausta kevennetään ja sitovaa ohjausta vähennetään. Esityksessä ehdotetaan eräitä tullihallituksessa käsiteltäviä lupa- ja hakemusasioita siirrettäviksi aluehallintoon taikka poistettaviksi kokonaan. Muutoinkin verotusta koskevaa hakemus- ja palautusmenettelyä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi.

Valtioneuvosto on valtion hallintoviranomaisten norminannon uudistamista koskevissa valmisteluohjeissaan (Nro J 628/01/88) todennut muun muassa, että erityisesti valtionhallinnon ulkopuolisia sitovat normit tulee antaa kansanvaltaisuus- ja oikeusturvaperiaatteen vuoksi riittävän korkealla sääntelytasolla ja että sitovaa norminantovaltaa voidaan antaa valtioneuvostoa alemmille hallintoviranomaisille vain erityisen painavista syistä.

Veronormityöryhmä (työryhmämuistio 1987:VM 34) on myös katsonut, että sitovien normien antotason tulisi tullihallinnossa olla mahdollisimman korkea ja että eräiden normien päätösvalta tulisi olla ministeriöllä tai valtioneuvostolla.

Ehdotukset veronormien päätöstason nostamisesta toteuttavat mainittuja periaatteita tullihallinnossa. Samalla ne vahvistaisivat kansa-

laisten oikeusturvaa siten, että tullihallitus ei yleensä antaisi normeja, joita se muutoksenhakuviranomaisena itse tulkitseisi. Oikeusturvaa parantavat myös säännösten ja menettelyjen yksinkertaistaminen, valtuussäännösten täsmäntäminen sekä tulliverotuksen säädöstason nostaminen.

Ulkovaltojen edustustojen ja diplomaattien käyttöön tulevien tavaroiden tullittomuussäännöksiä uudistettaessa tavoitteena on säännösten täsmäntämisen ohella ollut kansainvälisten sopimusten ja kansainvälisen käytännön huomioon ottaminen sekä Suomen aseman parantaminen ulkoisten suhteiden hoidossa.

Ulkomaankaupan kasvu, kauppa-alueiden laajentuminen ja elinkeinoelämän kansainvälistyminen ovat muuttaneet tulliverotuksen kohderyhmiä. Kaupan ja muidenkin yhteiskunnan alojen kehitys on tuonut esiin puutteita tulliverotusta koskevassa lainsäädännössä. Epäkohtien poistamiseksi lainsäädäntöä on tarpeen täydentää ja kehittää. Tullietujärjestelmät uudistettiin vuoden 1990 alusta voimaan tulleella tulliveroasetuksen muutoksella (1212/89). Tässä esityksessä täydennetään uudistusta sekä jatketaan muiltakin osin tullausmenettelyn yksinkertaistamista. Lainsäädäntöä kehitettäessä pyritään myös ennakoimaan ulkomaankaupan alalla odotettavissa olevia muutoksia.

Esityksen eräänä tavoitteena on tulliverotusta ja muuta välillistä verotusta, lähinnä liikevaihtoverotusta, koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen mahdollisuuksien mukaan. Tulliverolakia (575/78) sovelletaan eräiden veroetujen osalta myös maahantuonnin liikevaihtoverotuksessa. Verotus ei näissä tapauksissa kaikilta osin vastaa maan sisäistä liikevaihtoverotusta.

Esitystä valmisteltaessa vertailtiin myös kansainvälistä lainsäädäntöä ja tehtiin eräitä yhdenmukaisuutta lisääviä muutosehdotuksia. Euroopan yhdentymiskehitys huomioon ottaen katsottiin tärkeäksi, etteivät muutokset poikkea tarpeettomasti Euroopan yhteisöjen (EY) tai suunnitellun eurooppalaisen talousalueen lainsäädännöstä. Esimerkiksi säännösehdoitukset väliaikaisen maahantuonnin helpottamises-

ta rajaseudulla ovat yhdenmukaisia muiden pohjoismaiden vastaavien säännösten kanssa.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Lainsäädäntö, käytäntö ja muutoksen syyt

Laki tulliverolain väliaikaisesta muuttamisesta (479/92) tuli voimaan 1.7.1992 ja on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Tässä ehdotuksessa tulliverolailla tarkoitetaan ennen väliaikaisen lain voimaantuloa voimassa ollutta lakia (575/78) ja tulliveroasetuksella viimeksimainitun lain nojalla annettua asetusta (576/78).

Vuoden 1979 alusta voimaan tullut tulliverolaki sisältää keskeiset tavaroiden tullinalennusta, tullittomuutta, väliaikaista maahantuontia ja tullinpalautusta koskevat aineelliset verosäännökset. Tulliverolain 29 §:ssä säädetyn yleisvaltuutuksen sekä eräiden erityisten valtuussäännösten nojalla on tulliveroasetuksessa säädetty mainittuja tullihelpotuksia koskevista rajoituksista ja ehdoista. Eräissä tapauksissa on laissa ja asetuksessa säädetty tullihallitukselle valtuus antaa aineellisia veronormeja.

2.1.1. Sääöstaso

Voimassa olevaa tulliverolakia ja -asetusta säädettäessä katsottiin, että ulkomaankaupan kasvu ja monipuolistuminen aiheuttaa nopeasti muutostarpeita, mikä edellyttää mahdollisimman joustavaa ja helposti muutettavaa lainsäädäntöä. Tällä perusteella lakiin otettiin vain keskeisimmät tulliverotuksen perusteita koskevat säännökset. Valtuussäännösten nojalla mahdollistettiin asetuksessa säädettäväksi, täytäntöönpanosäännösten lisäksi, tarkemmista tavarain tullittomuuden ehdoista ja rajoituksista. Tuolloin katsottiin, että asetuksen viimeksi mainituilla säännöksillä olisi vain vähäinen verotuksellinen merkitys. Käytännössä asetuksen merkitys on todettu huomattavaksi.

Nykyisen käsityksen mukaan aineellisoikeudellisten verosäännösten tulisi pääasiallisesti olla laissa. Tulliverotuksen säädöstämisessä ei ole tarvetta eikä perusteita poiketa niistä periaatteista, jotka verolainsäädännölle hallitusmuodossa asetetaan. Tämän vuoksi aineellista verotusta koskevat säännökset olisi siirrettävä tulliveroasetuksesta lakiin.

Asetuksesta lakiin siirrettävät aineelliset ve-

rosäännökset koskevat paljoustullin määräämistä eräissä tapauksissa (voimassa olevan asetuksen 8 §/lakiehdotuksen 7 § 2 mom.), eräitä tullinalennuksen ehtoja (10 § 1 mom./9 b §) tullittomien tuomisoikeuksien (12 § 2 mom./12 § 2 mom.), muuttotavaroiden (16—17 a §/14—14 c §) ja perintötavaroiden (15 § 1 mom./16 § 2 kohta) rajoituksia, palkintojen ja tavanomaisten lahjojen (15 § 2 mom./16 §:n 3—5 kohta) sekä itsenäisenä kauppatavarana tullattavien päällyksien määrittelyä (19 § 3 mom./15 § 6 kohta), kalastus-alusten henkilöiden kansalaisuutta koskevaa rajoitusta (18 § 1 kohta/16 § 7 kohta), niin sanottuun diplomaattikäyttöön tulevien tavaroiden tullittomuuden ehtoja (20 § 2 mom./16 a § 2 mom.) ja kulkuneuvon väliaikaisen maahantuonnin rajoituksia (25 § 1 mom./17 § 1 momentin 1 kohta) sekä vienti- ja alusrakennusetuja koskevia ehtoja (27—28 ja 31—32 §/21—22 §).

2.1.2. Valtuussäännökset ja norminanto

Sitovaan norminantoon ja muuhun toimivaltaan oikeuttavat tulliverolain ja -asetuksen valtuussäännökset eivät kaikilta osin ole riittävän täsmällisesti ja yhtenäisesti kirjoitettuja. Tulliverolain 29 §:n valtuutus asetuksentasoiseen verosäännösten säätämiseen on liian yleinen. Jos on perusteltua joidenkin asioiden osalta sisällyttää asetukseen aineellisia verosäännöksiä tai oikeuttaa viranomaisen antamaan veronormi, täsmälliset valtuussäännökset kuuluvat laissa asiasta erikseen säädettyyn kohtaan. Lisäksi asetuksessa on eräitä sitova norminantoa koskevia jatkovaltuutuksia, jotka eivät vastaa nykyisiä käsityksiä eivätkä tavoitteita norminannon uudistamisesta. Asetuksen valtuussäännökset voidaan siirtää lakiin tai kumota tarpeettomina verotusmenettelyn yksinkertaistamista koskevien muutosten yhteydessä.

Tulliverolaisissa ja -asetuksessa on tullihallitukselle annettu useita valtuuksia sitovien veronormien antamiseen. Esitykseen sisältyvät lainsäädännön ja menettelyjen yksinkertaistamiseen ja selkeyttämiseen tähtäävät muutosehdotukset poistavat useissa kohdin keskusviraston norminantotarpeen. Niiltä osin kuin tarvetta asetusta alemmanasteiseen norminantoon on, joudutaan harkitsemaan tarkoituksenmukaisin taso valtioneuvoston norminannon uudistamista koskevien ohjeiden mukaisesti. Jos

valtuus sitovaan norminantoon säädetään valtioneuvostoa alemmalle tasolle, on sille esitettävä erityisiä syitä. Tullihallintoon liittyy sellaisia erityisiä piirteitä, jotka puoltavat norminantotason nostamista. Toisaalta voidaan esittää myös näkökohtia päätösvallan säilyttämiselle keskusvirastolla eräissä tapauksissa.

Norminanto-oikeuksien siirtämistä pois keskusvirastolta tukee erityisesti tarve lisätä oikeusturvaa. Tullihallitus toimii muutoksenhakuasteena, jolle piiritullikamarien päätöksistä voidaan valittaa. Kun tullihallitus muutoksenhakuviranomaisena tutkii ja ratkaisee antamansa veronormin oikean soveltamisen, menettely ei ole oikeussuojajärjestelmän kannalta hyvä. Tämä poikkeaa myös suomalaisen oikeusjärjestelmän yleisistä periaatteista, joiden mukaan valitusviranomainen on riippumaton lainsäätäjää (norminantajasta) ja lain soveltajasta.

Veronormit, joiden antamisesta on kysymys, koskevat tullittomia matkustajatuomisia sekä muonitukseen oikeutettuja kulkuneuvoja. Mainitut veronormit perustuvat pääosin kansainvälisiin sopimuksiin ja käytäntöön, minkä vuoksi niihin liittyy sellaisia periaatteellisia kansainvälisiä sekä ulkomaankauppa- ja elinkeinopoliittisia kysymyksiä, joista päätetään yleensä valtioneuvostossa tai asianomaisessa ministeriössä. Lisäksi normien soveltamisalue ulottuu useiden hallinnonalojen toimivaltaan ja ne ovat periaatteellisesti ja taloudellisestikin melko merkittäviä päätöksiä. Nämä seikat puoltavat joko valtioneuvoston tai ministeriön toimivaltaa.

Matkustajatuomisia koskeva veronormi kohdistuu periaatteessa kaikkiin kansalaisiin ja on eräs eniten sovellettu ja laajan kiinnostuksen kohteena oleva normi. Tämän vuoksi sen julkaisutapa on tärkeä. Korkea päätöstaso lisää myös julkisuutta.

Keskusvirastotasoista päätösvaltaa voidaan perustella historiallisten syiden ohella sillä, että puheena olevaan norminantoon ei liity kovinkaan paljon itsenäistä ratkaisuoikeutta. Yleisistä perusteista sovitaan yleensä kansainvälisissä yhteyksissä.

Edellä esitetyillä perusteilla lausunnonantajat yleensä puoltavat normien antotason nostamista valtioneuvostolle tai ministeriölle. Tullihallitus kuitenkin pitää, normien yksityiskohtaisen luonteen huomioon ottaen, nykyistä norminantotasoa tarkoituksenmukaisena eikä tämän vuoksi puolla norminanto-oikeuksien siirtämistä.

Valtioneuvoston ratkaistavien asioiden päätösvaltaa halutaan toisaalta siirtää ministeriölle erityisesti asioissa, jotka eivät ole taloudellisesti kovin merkittäviä ja asioissa, joissa harkintavalta on pääosin lakiin sidottua. Tämän vuoksi ja koska molempien kysymyksessä olevien veronormien päätösvallan tulisi olla samalla viranomaistasolla, ratkaisuvallalta olisi perusteltua siirtää tullihallitukselta valtiovarainministeriölle. Menettely olisi yhtenäinen erällä muilla hallinnonaloilla aineellisten normien antamistasossa omaksutun linjan kanssa.

2.1.3. Lupahallinto

Hallinnon kehittämisen osa-alueena on ollut lupahallintojärjestelmän uudistaminen ja yksinkertaistaminen. Tullihallinnossa on eräitä lupa- ja hakemusasioita, joita on mahdollista karsia tai siirtää aluehallinnolle. Nykyisin tullihallitus päättää hakemuksesta muun muassa perintötavaroiden tuontia (tulliveroasetus 15 § 1 mom.) ja väliaikaisesti maahan tuodun kulkuneuvon takaisin vientiä (tulliverolaki 18 § 2 mom.) koskevan määräajan pitentämisestä. Tullihallitus ratkaisee hakemuksesta myös, onko järjestöä pidettävä laissa (16 §:n 3 kohta) tarkoitettuna kansainvälisenä järjestönä.

Mainittujen tavaroiden verotusperusteiden määrittely on monivaiheinen ja hallinnollisesti jäykkä. Tulliverotuksessa on tavoitteena yksivaiheinen, tuonnin yhteydessä toteutettava verotusmenettely, jollainen on jo vienti- ja alusrakennusettujen myöntämistä koskevalla uudistuksella osittain saavutettu.

Verotuksen toimittaminen kuuluu piiritullikamareille. Siten verotukseen liittyvien hakemusasioiden ratkaisuvallalta tulisi yleensä olla piiritullikamareilla. Tämän vuoksi kulkuneuvon maasta palauttamista koskeva määräajan pitennysoikeus on tarkoituksenmukaista siirtää piiritullikamarien toimivaltaan.

Koska kansainvälisen järjestön käsite on verotuskäytännössä vakiintunut yleishyödyllistä kansainvälistä järjestöä tarkoittavaksi, tullihallituksen toimivalta käsitteen määrittelijänä ja verotuksen perusteiden vahvistajana on nykyisin tarpeeton. Lisäksi perintötavaroiden tuontia koskeva määräaika on käytännössä osoittautunut tarpeettomaksi; jos tullittomuuden edellytykset ovat muutoin olemassa, pitennys määräaikaan myönnetään poikkeuksetta.

2.1.4. Tulliverolainsäädännön ja muun välillisen verolainsäädännön yhdenmukaistaminen

Maahan tuodun tavarahan verotus toimitetaan tullin lisäksi eräissä tapauksissa myös liikevaihtoveron osalta tulliverolaisissa säädettyjen perusteiden mukaisesti. Menettely perustuu tulliverolain 28 §:ään, jonka mukaan tavarahan maahantuonnin yhteydessä kannettaviin veroihin ja maksuihin sovelletaan, ellei muualla ole toisin säädetty, mitä tullista on mainitussa laissa säädetty. Liikevaihtoverolain (559/91) 36 §:n 2 momentissa säädetään tullittoman tavarahan tuonti suurelta osin liikevaihtoverottomaksi.

Tulliverolaisissa on säädetty tullittomiksi lukuisia sellaisia tavaroita, jotka kotimaan verotuksessa ovat liikevaihtoverollisia. Esimerkkinä mainittakoon puolustusvoimille tuotavat tavarat sekä poliisiin turvavarusteet. Tullivero- ja liikevaihtoverosäännösten muuttaminen siten, että tavarahan verotus tuonnin yhteydessä olisi yhdenmukainen kotimaassa suoritettavan verotuksen kanssa, edellyttää kuitenkin laajahkoa selvitystä mainittujen säännösten suhteesta ja rakenteesta. Selvityksen jälkeen voitaisiin tehdä verotuksen yleistä yhdenmukaistamista tarkoittavat periaateratkaisut.

Tässä esityksessä ehdotetaan jo eräitä vähäisiä muutoksia, joilla pyritään yhdenmukaistamaan tulliverotus vastaavan kotimaisen tavarahan liikevaihtoverotuksen kanssa. Ehdotukset koskevat taideteoksia sekä pienlentokoneiden rakentamiseen, korjaamiseen, varustamiseen ja huoltoon tuotavia tavaroita. Viimeksi todetun ehdotuksen perustelut ovat tullittomuuskohtelun laajentamista koskevassa kohdassa 2.1.5.

Tulliverolain taideteosten tullittomuutta koskevan säännöksen (14 §:n 5 kohta) soveltamisala eroaa osittain liikevaihtoverolain soveltamisalasta. Tullitariffilakiin (660/87) liittyvän tullitariffin mukaan taideteokset ovat tullittomia ja tasausverolain (922/71) nojalla tasausverottomia. Lisäksi kasvatus-, tiede- ja kulttuuriaineiston maahantuontia koskevan sopimuksen (ns. Firenzen sopimus, SopS 9/56) ja siihen liittyvän pöytäkirjan (ns. Nairobin pöytäkirja, SopS 34/87) mukaista tullittomuutta ja verottomuutta sovelletaan myös taideteoksiin ja kokoelmaesineisiin. Verottomuus ei kuitenkaan tarkoita liikevaihtoveroa. Taideteosten tuontiverotuksessa on siten kysymys vain liikevaihtoverosta. Tämän vuoksi verotus tulisi ratkaista yksinomaan liikevaihtoverolain perusteella,

jolloin tulliverolain nykyinen säännös olisi tarpeeton.

2.1.5. Tullittomuuskohtelun laajentaminen

Eri yhteiskunta-alojen kehitys ja ulkomaankaupan monipuolistuminen sekä muun lainsäädännön uudistaminen aiheuttavat muutostarpeita myös tullittomuuskohteluun.

Pienlentokoneita varten tuotavat tavarat

Yleisilmailun kehittämistä tuettiin liikevaihtoverolain vuonna 1987 annetulla muutoksella (857/87), kun pienlentokoneet säädettiin liikevaihtoverottomiksi. Vastaava säännös sisältyy uuteen liikevaihtoverolakiin (27 §). Verottomuus koskee myös tavaroita, jotka kotimaassa käytetään näiden lentokoneiden korjaamisessa, varustamisessa ja huollossa. Verotuksen yhdenmukaistamistavoite edellyttää vastaavien tullivapauksien ja samalla liikevaihtoverottomuuden myöntämistä siviililentoliikenteen harjoittajille myös maahantuonnissa. Tullittomuuden myöntäminen ei saisi kuitenkaan aiheuttaa häittää kotimaiselle tuotannolle. Tullittomuus tulisi myöntää pienlentokoneiden korjaamiseen, varustamiseen ja huoltoon tuotavien tavaroiden lisäksi niiden rakentamiseen tuotaville tavaroille. Liikevaihtoverolain perusteella tullittomuus ei kuitenkaan viimeksi mainitussa tapauksessa johda liikevaihtoverottomuuteen.

Kirurgiassa käytettävät siirrännäiset

Lääketieteen kehittyessä ihmisen elimien ja kudosten siirrot ovat yleistyneet. Kansainvälisen yhteistyön myötä elinsiirtokirurgiassa käytettävien siirrännäisten toimitukset maasta toiseen ovat lisääntyneet. Tulliverolaisissa ei ole säännöstä siirrännäisten tullikohtelusta. Tullittomuuden myöntäminen kuitenkin osaltaan tukisi mainittua yhteistyötä.

Lentopaikkojen maa- ja turvalaitteet

Eräiden tavaroiden tullittomuuden myöntämiselle on säädetty käyttäjäkohtaisia ehtoja tai tiettyyn menettelyyn taikka määräaikaan liitettyjä teknisuonteisia rajoituksia, jotka kehityk-

sen myötä usein vanhentuvat. Lainsäädännön rajoitukset on syytä poistaa, jos ne todetaan tarpeettomiksi ja yhteiskunnallista kehitystä vaikeuttavaksi.

Lentopaikkojen maa- ja turvalaitteet ovat tullittomia, kun ne tulevat siviililentoliikenteen harjoittajan tai ilmailuviranomaisen käyttöön (tulliverolaki 15 § 3 kohta). Lentoliikenteen lisääntyessä ovat lentopaikkojen ja niillä tarvittavien maa- ja turvalaitteiden omistajiksi ja käyttäjiksi tulleet myös kunnat ja yhteisöt sekä lentoasemapalveluihin erikoistuneet yritykset. Nykyisessä tilanteessa olisikin perusteltua myöntää tullittomuus ilman käyttäjäkohtaista rajoitusta tavarankäyttötarkoituksen perusteella.

Vialliset ja eräät muut tavarat

Viallisen tavarankorjauksella ulkomailla korjauttamiseen tai vaihtoon sekä takuutoimituksiin (tulliverolaki 9 § ja 16 § 7 kohta) liittyy eräitä, esimerkiksi tuotannollisen toiminnan kannalta haitallisia, määrämuotoa korostavia ehtoja. Vastavia tarpeettoman rajoitettuja ehtoja liittyy myös eräiden tuhoutuneiden tai kadonneiden sekä hävitettyjen ja valtiolle luovutettujen tavaroiden (tulliverolaki 16 § 6 kohta) tullittomuuden myöntämiseen. Määrämuotoa edellyttävät ehdot tulisi kuitenkin asettaa sellaisiksi, että ne eivät estäisi lain varsinaisen tarkoituksen toteutumista.

Huojennusmenettelyyn perustuva tullialennus

Huojennussäännöksen nojalla erityisistä syistä myönnettävä tullittomuus ja verottomuus on tarkoitettu poikkeusmenettelyksi. Jos huojennusmenettely vakiintuu jonkin tavara- ja tulliverovelvollisryhmän kohdalla käytännöksi, se osoittaa lain muuttamisen tarpeen. Näin on tapahtunut esimerkiksi ulkomaisten diplomaattisten edustajien kulkuneuvojen tullialennuksissa, jotka myönnetään käyttäjän mukaan laskettuna henkilön Suomesta muuton yhteydessä.

2.1.6. Tullittomuuskohtelun rajoittaminen ja täsmäntäminen

Muuttotavarat (tulliverolaki 14 § 3 kohta ja tulliveroasetus 16, 17 ja 17 a §)

Muuttotavaroiden tullittomuuden lähtökoh-

tana on, että tullittomuus koskee vain muuttajan yksityistaloudessa ulkomailla käytettyjä tavaroita. Muuttoa ei ole katsottava tullittoman tuontioikeuden luovaksi perusteeksi, joka yleisesti mahdollistaisi käyttämättömien tavaroitten tullittoman tuonnin.

Muuttotavaroiden ja erityisesti niihin kuuluvien kulkuneuvojen tuontiin liittyy usein taloudellisen ja verotuksellisen edun keinotulomaista tavoittelua. Tämän vuoksi näiden tavaroiden tullittomuuden ehdot ovat yksityiskohtaisia ja täsmällisiä. Muuttotavaroina tuotavien henkilöautojen ja moottoripyörien tullittomuudelle on asetettu erityisiä ehtoja ja rajoituksia, jotka koskevat muun muassa ajoneuvon käyttö- ja omistusaikaa.

Muuttotavaroina tuodaan yhä useammin käytännöllisesti katsoen uusia paketti- tai erikoisautoja, matkailuperävaunuja, moottorikelkkoja sekä moottori- tai purjealuksia ja jopa lentokoneita, koska näiden tullittomuudelle ei ole asetettu käyttöaikaa eikä myyntiä koskevia rajoituksia. Näiden osalta muuttotavaroiden käyttöä koskevan tullittomuusperusteen tulisi myös sisältää kohtuullinen vähimmäiskäyttöaika.

Veronhuojennusten lisääntyminen ja siihen liittyvä päätöksenteko merkitsee eduskunnan lainsäädäntövallan rajoittamista. Kun huojennusmenettely on tarkoitettu poikkeukseksi laissa säädetyistä verojärjestelmästä, sen käytön tulisi rajoittua vain harvoin esiintyviin erityistapauksiin. Jos lainsäädäntö vastaa niitä tavoitteita, jotka maahantuotavien muuttotavaroiden verottomuuden edellytykseksi on perusteltua asettaa, ei huojennusmenettelylle olisi enää merkittävää tarvetta.

2.1.7. Diplomaattikäyttöön tuotavat tavarat

Diplomaattisten ja vastaavassa asemassa olevien edustustojen ja konsulien virastojen viralliseen käyttöön sekä niiden virkamiesten ja heidän perheenjäsentensä käyttöön (jäljempänä diplomaattikäyttöön) tulevat tavarat ovat tullittomia, jos Suomen edustustoilla ja virkamiehillä on vastaavat edut asianomaisessa valtiossa (tulliverolaki 16 § 2 kohta). Tulliveroasetuksen 20 §:n 1 momentin mukaan tullittomuuden laajuudesta ja ehdoista määrää tullihallitus.

Diplomaattisista verovapauksista on säädetty diplomaattisia suhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa (SopS 4/70) sekä konsulisuh- teita koskevassa Wienin yleissopimuksessa

(SopS 50/80), jäljempänä Wienin yleissopimukset. Molemmat sopimukset on saatettu voimaan lailla. Ne eivät sisällä vastavuoroisuutta edellyttäviä ehdottomia velvoitteita, mutta sallivat vastavuoroisuuteen vetoamisen.

Kansainvälistä käytäntöä koskevan vertailun mukaan eräät valtiot edellyttävät vastavuoroisuutta diplomaattisten edustustojen ja henkilöiden tuontiveroetujen osalta. Kuitenkin monet maat, muun muassa muut pohjoismaat myöntävät edut tuontitavaroiden osalta vastavuoroisuutta. Tämän ja noudatetun käytännön vuoksi ehdottoman vastavuoroisuusedellytyksen poistaminen tulliverolaista olisi perusteltua. Käytännössä riittäisi, että esille tulevissa tapauksissa sovelletaan yleensä Wienin yleissopimusten periaatteita.

Ulkoasiainministeriö vahvistaa käytännössä, milloin diplomaattinen edustusto tai henkilö on oikeutettu asemansa puolesta tavarain tullittomaan maahantuontiin sekä milloin henkilö maasta muuton yhteydessä on oikeutettu ajoneuvon mahdolliseen tullinalennukseen. Ministeriön toimivaltaa koskeva valtuutus on kuitenkin tarkoituksenmukaista lisätä lakiin. Tällöin nykyiset alemmanasteiset säännökset ja määräykset voidaan tarpeettomina kumota.

Suomen diplomaattisen ja kansainvälisen aseman kannalta on tärkeätä, että kysymyksessä oleva lainsäädäntö on mahdollisimman selkeä ja yksinkertainen. Lainsäädäntöä ja menettelyä voidaan yksinkertaistaa myös diplomaattisten edustajien henkilöautojen tullinalennusmenettelyn osalta lisäämällä lakiin sitä koskeva säännös, jolloin sovelletusta huojenusmenettelystä voidaan luopua.

2.1.8. Väliaikainen maahantuonti

Kulkuneuvot, perävaunut, lauttavaunut sekä kuljetussäiliöt

Lain 17 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan maahan saa tuoda väliaikaisesti tullitta liikenteessä tai tilapäistä matkaa varten kulkuneuvot, joita käytetään joko tavaroiden tai matkustajien kuljetukseen. Lisäksi 1 a kohdassa säädetään yksinomaan tavaroiden kuljetukseen käytettävien kuljetussäiliöiden, perävaunujen sekä lauttavaunujen väliaikaisesta tuonnista. Säännösten soveltamista voidaan selkeyttää ryhmittelemällä ajoneuvot ja muut kuljetusvälineet niiden käyttötarkoituksen mukaisesti. Sa-

malla matkustajien kulkuneuvojen käyttörajousta koskeva säännös olisi siirrettävä asetuksesta lakiin. Kuljetussäiliöiden osalta on otettava huomioon Suomen hyväksymä kontteja koskeva vuoden 1972 tulliyleissopimus (SopS 28/83), jonka mukaan kontteja saa käyttää vähäisessä määrin myös maan sisäisessä liikenteessä.

Suomi, Norja ja Ruotsi ovat sopineet henkilökuljetusten sallimisesta linjaliikenteessä olevilla linja-autoilla myös toisen maan sisällä. Sopimuksen toteutuminen edellyttää kuitenkin tällaiseen liikenteeseen käytettävien autojen vapauttamista tilapäisesti tullista ja muista tuonnin yhteydessä kannettavista veroista, mikä voidaan järjestää rinnastamalla mainitut autot kansainvälisessä liikenteessä oleviin kulkuneuvoihin.

Tieteellistä tutkimustoimintaa varten tuotavat tavarat

Yliopistojen, korkeakoulujen ja tieteellisten tutkimuslaitosten tutkimustoimintaan liittyvän kansainvälisen yhteistyön kehittyessä on tieteellisten kojeiden ja laitteiden yhteiskäyttö sekä niiden lainaus- ja vuokraustoiminta lisääntynyt. Tutkimusvälineet ovat useimmiten kansainvälisen järjestön, kansallisten yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten omaisuutta, taikka ne on saatu lahjoituksena tiettyä kansainvälistä tutkimushanketta varten.

Kansainvälisiä tutkimuksia varten Suomeen tuoduista kojeista ja laitteista kannetaan yleensä vain liikevaihtovero. Tieteellisten erikoislaitteiden kalleuden vuoksi yksin liikevaihtoveron määrä olisi usein kohtuuton ja samalla ylivoimainen este tutkimushankkeiden toteuttamiselle.

Tutkimushankkeiden huomattavan tieteellisen ja yhteiskunnallisen merkityksen huomioon ottaen kysymyksessä oleville tavaroille on huojennusteitse myönnetty väliaikainen veroton tuontioikeus. Huojennuskäytännössä vakiintuneesta menettelystä on perusteltua säätää laisaa.

Rajaseudulla käytettävät koneet ja laitteet

Rajaseudulla maa- ja metsätaloudessa käytettävät koneet ja laitteet ovat väliaikaisesti tullialueelle tuotuna tullittomia (tulliverolaki

17 § 1 mom. 7 kohta). Edellytyksenä on, että koneita ja laitteita ei käytetä vähäisessäkin määrin elinkeinonharjoittajan muissa töissä, kuten rakennusten korjaustöissä tai kiinteistön hoidossa.

Pohjoisen alueen rajakunnissa asutuskeskusten väliset etäisyydet ovat pitkät. Koneiden hankinta kotimaasta kiinteistöihin liittyviä lyhytaikaisia töitä varten ei aina ole tarkoituksenmukaista eikä taloudellisesti mahdollista. Koneiden pitkät kotimaan kuljetusmatkat nostavat kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapitokustannuksia rajaseudulla.

Ruotsin lainsäädännön mukaan rajaseudun asukkaalle tai yritykselle kuuluvat koneet ovat tullittomia, jos niitä käytetään lyhyehkön ajan rajaseudulla uittoon, maatalouteen tai muuhun kiinteistön hoitoon tahi sen kaltaiseen tarkoitukseen. Rajaseudulla tapahtuvan yhteistyön lisäämiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla tulisi myös Suomen lainsäädäntöä muuttaa Ruotsin lainsäädäntöä vastaavaksi.

2.1.9. Tullinpalautusmenettelyn yksinkertaistaminen

Erityispalautus

Erityispalautus voidaan myöntää tulliverolain 23 §:n 1 momentin 1 kohdan (289/83) nojalla maasta viedystä, hävitetystä tai valtiolle luovutetusta tavarasta silloin, kun tavaraa ei ole maassa käytetty eikä myyty.

Säännöksen perusteluissa (hall. es. 262/1982 vp.) todettiin, että tarkoituksena oli osittain toteuttaa tulliverotuksessa omaksuttu periaate, jonka mukaan verotuksen edellytyksenä on tavarán siirtyminen kulutukseen. Tuolloin ei kuitenkaan katsottu perustelluksi täydellisen kulutusveroajattelun toteuttamista, minkä vuoksi lainkohtaan sisällytettiin palautuksen ehdoksi myyntikielto. Verojen palauttaminen ei ole mahdollista esimerkiksi tapauksissa, joissa tavara on ollut myynnin kohteena eri kaupanportaissa.

Käytännössä on kuitenkin kohtuullista myöntää käyttämättömistä tavarasta palautus siitäkin huolimatta, että tavara on ollut myynnin kohteena Suomessa. Tullihallitus on pykälän 1 momentin 4 kohdan valtuussäännöksen nojalla määrännyt muun muassa ne tapaukset, joissa erityisistä syistä lain pääsääntöön sisältyvästä myyntikiellosta huolimatta voidaan

myöntää erityispalautus. Kulutusveroajattelun täydentämiseksi ja menettelyn yksinkertaistamiseksi olisi perusteltua poistaa myyntikielto laista.

Palautusta ei tulisi kuitenkaan myöntää sellaisissa tapauksissa, joissa tavara on esimerkiksi maahantuonnin jälkeen pilaantunut ja se tästä syystä on myyntiin ja kulutukseen kelpaamatonta. Näissä tapauksissa aiheutuneiden tappioiden on katsottava kuuluvan tavanomaiseen liiketoiminnan riskiin.

Nykyinen hakemusteitse toteutettava erityispalautusmenettely monine erilaisine määräaikoineen on tarpeettoman raskas. Eräissä tapauksissa, joissa edellytykset tulliedun saamiselle ovat olemassa tullauspäätöstä tehtäessä, etu tulisi voida myöntää samassa yhteydessä ja muutoin palautuksena muutoksenhakua käytäten. Menettely vastaisi osittain muiden tullitietojen myöntämismenettelyä. Samalla toisistaan poikkeavista määräaikaissäännöksistä voitaisiin pääosin luopua sekä aineellisen muutoksen seurauksena tullihallituksen norminantoa vähentää.

Osittaispalautus

Lain 24 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu osittaispalautus voidaan myöntää liikkuvasta rautatiekalustosta ja sen osista. Palautus lasketaan siten, että sen voi saada vielä silloinkin, kun tavara on ollut tullialueella 49 kuukautta.

Jälkitullausta ja muutoksenhakua koskevat määräajat on säädetty myös hallinnon toimivuutta ajatellen. Koska jälkiverotuksen ja säännönmukaisin muutoksenhakekeinoin hallintopäätöksiin ei voi puuttua enää sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut veron määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, on edellä mainittua osittaispalautuksen käyttöoikeutta tarkoittavaa määräaikaä pidettävä nykyoloissa kohtuuttoman pitkänä.

Rautatiekalustoa ja sen osia koskevan osittaispalautuksen verotuksellinen merkitys on käytännössä vähäinen. Säännöstöä tulisi yhdenmukaistaa niin, että rautatiekaluston ja sen osien laskuperuste vastaisi rakennus-, asennus- tai korjaustöissä tai tieteellisiin, opetus- taikka teknisiin tarkoituksiin tuotujen tavaroiden osalta sovellettavaa perustetta. Siten veronpa-

lautuksen määrä alenisi 5 prosenttia jokaiselta aloitetulta kuukaudelta, jonka tavara on ollut maassa.

Osittaispalautuksen hakeminen on yhdenmukaisesti erityispalautuksen kanssa mahdollista toteuttaa muutoksenhakumenettelyä käyttäen.

2.1.10. Muut muutostarpeet

Muonitustavarat

Muonituksella tarkoitetaan kulkuneuvojen varustamista henkilökunnan, matkustajien ja kulkuneuvon käyttöön ulkomaanmatkan aikana tarvittavilla tavaroilla. Muonitustavarihin luetaan muonan lisäksi kulkuneuvon varustamiseen sekä henkilökunnan ja matkustajien käyttöön matkan aikana ja satamassa oloaikana tavanomaisesti tarpeelliset tavarat.

Tavanomaiset muonitustavarat ovat tullittomia ja verottomia. Kulkuneuvoista vesi- ja ilma-alukset ovat nykyisin oikeutettuja verotomaan muonitukseen. Muonitustavaroita voidaan toimittaa aluksiin suoraan ulkomailta, kotimaasta vapaasta liikkeestä sekä muonitusvarastosta, jolloin tavarat voivat olla joko kotimaisia tai ulkomaisia. Johtuen osittain muonitustavaroiden erilaisesta alkuperästä niitä koskeva verosäännöstö ja -normisto on laajaa ja hajanaista. Verosäännöstöön liittyy lisäksi muonitusvarastoja, muonituksen menettelyä ja valvontaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Muonitusta koskevista verosäännöksistä tulliverolain 15 §:n 1 kohta koskee maahan tuotuja tavaroita. Liikevaihtoverolaki sekä eri valmisteverolait hinnanerokorvaussäännöksiin säätävät muonitukseen menevän kotimaisen tavarantoimittajan verottomuudesta. Lisäksi on voimassa sopimus Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan satamien välisessä liikenteessä olevien matkustaja-alusten muonituksesta (SopS 30/69).

Tullittomuuden ja verottomuuden myöntäminen muonitustavaroille ei ole käytännössä aiheuttanut mainittavia ongelmia, joskin eräissä tilanteissa on esiintynyt tulkintavaikeuksia verottomuuden laillisuusperusteen osalta. Tämä johtuu säännöstön hajanaisuuden lisäksi sen puutteellisuudesta ja epätasaisuudesta. Säännöstön selkeyttämisen ohella tarvitaan täsmälliset ja kattavat valtuussäännökset alemmanasteiselle norminannolle.

2.2. Valmisteluvaiheet ja aineisto

2.2.1. Valmisteluelimet

Esitys, joka on siis samansisältöinen kuin voimassa oleva laki tulliverolain väliaikaisesta muuttamisesta, perustuu tuontiverolainsäädännön kehittämistyöryhmän muistioon (työryhmämuistio 1990: VM 19). Muistion pohjana olivat tulliverolakityöryhmän ehdotukset (työryhmämuistio 1989: TH 2). Tuontiverolainsäädännön kehittämistyöryhmässä tai sen jaostoissa olivat mukana valtiovarainministeriön, ulkoasiainministeriön ja tullihallituksen edustajat. Asiantuntijana kuultiin kauppa- ja teollisuusministeriön edustajaa. Lisäksi alkoholilainsäädännön matkustajatuomisia koskevien säännösten uudistamisesta neuvoteltiin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön edustajien kanssa.

2.2.2. Lausunnonantajat

Esityksen pohjana olleesta tulliverolakityöryhmän muistiosta hankitut piiritullikamareiden lausunnot on otettu jatkotyössä huomioon tarpeellisilta osin. Työryhmä pyysi myös alustavan lausunnon Lapin Maakuntaliitolta rajaseudun asukkaiden tullietuuksista ja rajaseudulla käytettävien koneiden väliaikaisesta maa-hantuonnista. Maakuntaliitto vastusti yleensä etuuksien poistamista arvioimatta kuitenkin muutosehdotuksen merkitystä muuttuneiden olosuhteiden, pohjoismaisen käytännön yhdenmukaistamisen ja eri alueiden tasapuolisen kohtelun kannalta.

Tuontiverolainsäädännön kehittämistyöryhmän muistiosta pyydettiin lausunnot valtioneuvoston kanslialta, ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, metsätalousministeriöltä, liikenneministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriön vero-osastolta ja hallinnon kehittämissosastolta, tullihallitukselta, korkeimmalta hallinto-oikeudelta, Teollisuuden Keskusliitolta, Keskuskauppakamarilta, Tukku- ja Keskusliitolta, Kaupan Keskusvaliokunnalta, Suomen Huolintaliikkeiden Liitolta ja Suomen Laiva-kauppiain Yhdistykseltä.

Lausunnoissa on yleisesti pidetty hyvinä ehdotuksia, jotka tähtäävät aineellisten verosäännösten säädöstason ja alemmanasteisen norminantotason nostamiseen sekä normien vä-

hentämiseen samoin kuin valtuussäännösten täsmentämiseen ja hakemus-, palautus-, sekä muiden verotusmenettelyjen yksinkertaistamiseen.

Lausunnoissa esitettyjä yksittäisiä säännöksiä koskevia muutosehdotuksia on esityksen jatkovalmistelussa otettu huomioon soveltuvin osin. Eräitä säännösmuutoksia on vielä täsmennetty muun muassa sen vuoksi, että ne eivät tarpeettomasti poikkeaisi maan sisäisestä liikevaihtoverotuksesta.

2.2.3. Kansainvälisen lainsäädännön vertailu

Ruotsin tulliverotusta koskevaa lainsäädäntöä on tarkasteltu melko yksityiskohtaisesti muutosehdotusten kohteena olevien kysymysten osalta. Keskeisissä asiakohdissa on vertailtu myös Norjan vastaavaa lainsäädäntöä. Diplomaattikäyttöön tuotavien tavaroiden osalta on tehty laajahko kansainvälinen erillisvertailu useiden Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) jäsenmaiden lainsäädäntöön. Lisäksi esityksessä on pyritty ottamaan huomioon EY:n tulliverolainsäädäntö siten, että lakiin ehdotettavat muutokset eivät yleensä poikkeaisi mainitusta lainsäädännöstä.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksessä on ehdotettu muun muassa lupa- ja hakemusasioita siirrettäväksi tullihallituksesta piiritullikamareille sekä eräitä norminanto-

oikeuksia valtiovarainministeriölle. Työnjaon muuttuminen ei kuitenkaan edellytä organisatorisia muutoksia.

Taloudellisten vaikutusten tarkka arviointi ei ole mahdollista. Vaikutukset ovat yleensä välillisiä, tehokkaan ja joustavan hallinnon kehittymisen myötä aiheutuvia säästöjä. Tullittomuuskohtelun laajentaminen ja rajoittaminen sekä väliaikaisen tuonnin mahdollisuuksien lisääminen eivät vaikuta tulliverotuloihin mainitavasti, koska käytännössä samat etuudet on useimmiten myönnetty huojennusteitse ja rajoituksia merkitseville muutoksille on jo korvaavia tullittomuusmenettelyjä olemassa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Maaliskuun alusta 1991 voimaan tulleen tullilaitoksesta annetun lain (228/91) 5 §:ssä on säännös tullihallituksen yhteydessä toimivasta tulliasiain neuvottelukunnasta. Vastaava säännös sisältyy nykyisin tulliverolain 27 §:ään, joka voidaan niin ollen kumota.

Tulliverotukseen liittyy lukuisia sellaisia kansainvälisiä sopimuksia, jotka on Suomessa saatettu voimaan lailla tai asetuksella. Suomen sisäinen lainsäädäntö ei siten saisi olla ristiriidassa näiden sopimusten säännösten kanssa. Tämän vuoksi tässä esityksessä on pyritty täsmentämään tulliverolakia vastaamaan muun muassa aikaisemmin mainittujen Wienin yleis-sopimusten periaatteita sekä kontteja koskevan yleissopimuksen sisältöä.

YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lainkohdassa oleva viittaus tullitariffilakiin muutetaan koskemaan nykyistä vuoden 1988 alusta voimaan tullutta tullitariffilakia (660/87).

5 §. Vientitavaran tullausarvo on tavarankauppa-arvo. Sen määrittämisessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä tullausarvolaisissa on tuontitavaran osalta säädetty. Vientitavaran kaup-

pa-arvolla tarkoitetaan tavarasta tosiasiallisesti maksettua tai maksettavaa hintaa. Siten kauppa-arvoa voidaan käyttää vain maksullisissa toimituksissa.

Epäkohdan poistamiseksi lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuontitavaroita koskevan tullausarvolain säännöksiä soveltuvin osin noudattaen vientiarvo voidaan määrätä myös maksutta ulkomaille lähetettäville vientitavaroille. Samalla säännöstä täsmennettäisiin

siten, että vientiarvoon kuuluvat kuljetus-, laus- ja muut toimituskustannukset vientipaikalle saakka.

7 §. Lainkohdan säännös tavarannettopainon käyttämisestä tullin eräänä määräämisspe- rusteena on yleinen. Se tulee sovellettavaksi vain, jos tullitariffilakiin liittyvässä tullitariffissa tai muualla laissa ei ole toisin säädetty. Tämä tulliveroasetuksen 8 §:ään sisältyvä viit- taus tullitariffilain erityissäännökseen ehdote- taan aineellisenä verosäännöksenä siirrettäväksi tulliverolakiin.

Jos samassa päällyksessä on erilaisten paino- määräysten alaisia tavaroita, on asetuksen 8 §:n mukaan päällyksen paino jaettava niiden kes- ken tavaroiden nettopainojen osoittamassa suhteessa. Aineellisenä säännöksenä se ehdote- taan siirrettäväksi uudeksi lain 7 §:n 2 momen- tiksi.

7 a §. Lainkohdan 2 momentissa oleva viit- taus nykyiseen 14 §:n 1 kohtaan ehdotetaan poistettavaksi, koska rajakaupan puitteissa ta- pahtuvaa tullitonta tuontioikeutta tarkoittava mainittu säännös ehdotetaan kumottavaksi.

7 b §. Nykyisen lain 15 §:n 1 kohdassa on säädetty muun muassa ulkomaanliikenteessä olevan kulkuneuvon poltto- ja voiteluaineet, muona- ja muut muonitustarvikkeet tullitto- miksi. Lainkohtaan sisältyvän valtuussäännök- sen nojalla tullihallitus on antanut päätöksen alusten muonittamisesta.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 b §, johon sisällytettäisiin 15 §:n 1 kohdan ulkoma- sia muonitustavaroita sekä poltto- ja voiteluai- neita koskevat säännökset niiltä osin kuin muonitukseen käytettävien tavaroiden tullitto- muus ei johdu muista tulliverotusta koskevista säännöksistä.

Uuden 7 b §:n 1 momentissa ehdotetaan sää- dettäväksi ne tapaukset, joissa aluksen muoni- tukseen käytettävistä tavaroista sekä poltto- ja voiteluaineista ei kanneta tullia eikä muita tuontiveroja. Verottoman muonan hankinta- ja käyttöoikeus ehdotetaan rajoitettavaksi pää- sääntöisesti koskemaan vain ammattimaista, Suomen ja muiden valtioiden välistä liikennettä vesi- tai ilma-aluksilla. Tällöin aluksen suorita- man matkan päätarkoituksena tulee olla ta- varan tai matkustajien kuljettaminen Suomeen tai Suomesta taikka kansainvälinen risteilylii- kenne, joka on aikataulunmukaista tahi muu- toin luonteeltaan toistuvaa. Lakiin sisältyvä käsite ”ulkomaanliikenne” ehdotetaan muutet-

tavaksi muotoon ”kansainvälinen liikenne” kansainvälisten sopimusten käsitteistön mukai- sesti.

Lainkohtaa on tarkoitettu sovellettavaksi vain tavanomaiseen muonitukseen käytettäviin tavaroihin sekä aluksen poltto- ja voiteluainei- siin. Tavanomaisella muonituksella tarkoite- taan tässä yhteydessä aluksen varustamista, tavaroiden käytön huomioon ottaen, asianmu- kaisella määrällä muonaa, kuten elintarvikkei- ta, alkoholijuomia ja tupakkaa, ja muilla tava- roilla, jotka on tarkoitettu aluksen, sen miehis- tön tai matkustajien tarpeita varten.

Muonitusta koskeva säännöstö ehdotetaan koskemaan sellaisia ulkomaisia tavaroita, jotka alus tuo mukanaan omaa käyttöään varten tai jotka siihen tullialueella toimitetaan tai siinä kulutetaan. Jos muonitukseen tarkoitettu tava- ra luovutetaan aluksesta muualla tullialueella käytettäväksi, noudatetaan sen osalta yleisiä tavarann maahantuontia koskevia säännöksiä.

Lain 7 b §:n 2 momentissa ehdotetaan sää- dettäväksi niistä tapauksista, joissa lakiin sisäl- tyvän valtuussäännöksen nojalla olisi mahdol- lista määrätä, sovelletaanko lainkohdassa lue- teltujen kulkuneuvojen muonituksessa 1 momen- tin säännöksiä. Tällaisia kulkuneuvoja olis-ivat sotilas- tai muun viranomaisen käytössä olevat alukset, tutkimusalukset, kalastusalukset ja kansainvälisessä liikenteessä oleva juna.

Edellä tarkoitettujen alusten liikennöimista- pa poikkeaa tavanomaisesta ammattimaisesta kansainvälisestä liikenteestä. Alusten liikkumi- nen ei ole säännöllistä eivätkä niiden kulkurei- tit kaikissa tapauksissa noudata yleisiä kan- sainvälisessä liikenteessä käytettyjä reittejä. Näille aluksille muonitusta tai muuta käyttöä varten toimitettavien verottomien tavaroiden, erityisesti korkeasti verotettujen alkoholijuomi- en ja tupakkatuotteiden valvonnan järjestämi- nen edellyttää erityistoimenpiteitä. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin sisällytettäväksi val- tuussäännös, joka oikeuttaisi valtiovarainmi- nisteriön asettamaan rajoituksia ja ehtoja. Val- tuussäännös koskisi myös kansainvälisessä lii- kenteessä olevaa junaa.

Ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus sel- keyttää lain säännöksiä muuttamatta sen ai- neellista sisältöä.

9 a §. Lain 9 §:ään sisältyvä tullinalennuksen edellytys, jonka mukaan viallinen tavara on vietävä maasta ennen sen tilalle tulevan tavarann tuontia, johtaa eräissä tapauksissa lain tavoit- teiden vastaiseen lopputulokseen. Kun tul-

linalennus ratkaistaan viallisen tavarantoimittajan ja sen tilalle tuodun tuontipäivän perusteella, epäkohta korostuu erityisesti niissä tapauksissa, joissa vientitullaus kuitenkin on suoritettu ennen tuontitullausta.

Tulliverotuksen luonteeseen kuuluu, että verotus toimitetaan niiden edellytysten mukaisesti, jotka ovat olemassa tullauspäätöksen vahvistamisajankohtana. Tämän periaatteen mukaisesti myös tullinalennuksen edellytysten tulisi täytyä ennen kuin alennus myönnetään maahan tuodulle tavaralle. Sen vuoksi epäkohdan poistamiseksi ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 9 a §, jonka mukaan 9 §:ssä tarkoitettu, viallisen tavarantoimittajan tilalle tuotavalle tavaralle myönnettävä tullinalennus hyväksyttäisiin aina, kun viallinen tavara on viety maasta ennen tuotua tavaraa koskevan tullauspäätöksen vahvistamista.

Tuontitavaran tulliselvitysaika on 15 päivää tuontipäivästä. Mikäli viallisen tavarantoimittajan esimerkiksi kuljetusteknisistä syistä viivästyy sen tilalle tuodun tavarantoimittajan ollessa jo maassa, voi piiritullikamari yksittäistapauksessa tullilain 17 §:n 1 momentin nojalla pidentää selvitysaikaa niin, että vientitavara voidaan viedä ennen tuontitavaran tullausta ilman säännönmukaisen tulliselvitysaikaa laiminlyöntiä.

Tullietuja koskevissa menettelysäännöksissä tavarantoimittajan viennin on rinnastettu sen hävittäminen viranomaisen valvonnassa ja luovuttaminen valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta. Koska eräissä tapauksissa tavarantoimittajan hävittäminen tai luovuttaminen valtiolle on tavarantoimittajan laadun, arvon tai mahdollisen myöhemmän käytön kannalta tarkoituksenmukaisempaa kuin sen viennin maasta, ehdotetaan, että tavarantoimittajan viennin rinnastettaisiin myös sen hävittäminen tai luovuttaminen valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta.

9 b §. Tulliveroasetuksen 10 §:n 1 momentissa on säädetty tulliverolain 9 §:ssä tarkoitettua tullinalennuksen ehdoksi se, että maasta vietyä tavaraa ei ole viennin perusteella saatu tullinpalausta tai muuta tullietua. Lisäksi edellytetään, että korjatun tai muutoin käsitellyn tavarantoimittajan taikka viallisen tavarantoimittajan tulevan tavarantoimittajan tuonti tapahtuu vuoden kuluessa vientipäivästä, jollei tullihallitus ole pidentänyt määräaika. Kun mainitut säännökset sisältävät suoritettavan tullin määrään vaikuttavia ehtoja, säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi lakiin uudeksi 9 b §:ksi. Lisäksi ehdote-

taan, että tullinalennusmenettelyyn liittyvän määräajan pitennysoikeus siirretään piiritullikamareille.

11 §. Pykälään sisältyvä valtuussäännös, jonka mukaan tullihallitus nykyisin määrää, missä laajuudessa matkatavarat ja tuomiset ovat tullittomia, oikeuttaa ratkaisemaan myös sen, minkä arvoiset tuomiset ovat tullittomia.

Alkoholijuomia, tupakkaa, elintarvikkeita ja muita tullittomia tuomisia koskevat tuontirajoitukset perustuvat pääosin asianomaiseen erityislainsäädäntöön. Lisäksi niistä, kuten tuomisten arvorajasta, neuvotellaan erityisesti pohjoismaiden kesken ja pyritään yhdenmukaiseen kansainväliseen käytäntöön. Matkustajien tullittomia tuomisia koskeva sääntely on siten luonteeltaan kansainvälisten sopimusten ja Suomen lainsäädännön määräysten yhteenkokoamista, vaikkakin sen kokonaistaloudellinen vaikutus on huomattava. Sääntelyn yksityiskohtaisuuden vuoksi sitä ei ole tarkoituksenmukaista säätää laintasoiseksi. Tämän vuoksi matkustajien tuomisia koskevat määräykset ehdotetaan edelleen jätettäväksi alemmanasteisen norminannon varaan.

Matkustajien tuomisia koskeva tullittomuuspäätös on aineellinen, sitova veronormi, joka kohdistuu lukuisiin kansalaisiin ja jonka soveltamiseen liittyy siten laaja yleinen mielenkiinto. Normin määräykset ovat parhaillaan yhdenmukaistettavana EFTA:n ja EY:n välisissä neuvotteluissa. Tämän vuoksi ja viitaten lisäksi yleisperusteluihin (2.1.2) ehdotetaan, että kysymyksessä oleva norminanto-oikeus siirretään tullihallitukselta valtiovarainministeriölle. Asiaa koskeva valtuussäännös ehdotetaan sisällytettäväksi 11 §:n uuteen 2 momenttiin.

Koska matkatavara-käsite on kansainvälisten sopimusten ja käytännön myötä vakiintunut, alemmanasteisen määräyksen antaminen ei ole matkatavarojen osalta tarpeellinen. Siten tätä koskeva valtuutus voidaan poistaa laista.

Säännös ehdotetaan siirrettäväksi 11 §:n toiseksi momentiksi. Myös puheena olevien kulu- tustavarojen piirin ja tullittomat määrät päätetään tulliveroasetuksen 14 §:n nojalla tullihallitus. Tämä valtuutus on säädetty tulliverolain 29 §:n nojalla, joka ehdotetaan kumottavaksi. Yhdenmukaisesti matkustajatuomisia koskevien säännösten kanssa norminantovaltuutus ehdotetaan siirrettäväksi suoraan lain nojalla valtiovarainministeriölle matkustajatuomisia koskevaa valtuutta vastaavassa laajuudessa (3 mom.). Kun lain 13 a §:n mukaan 11—13 §:ssä

säädetty tullittomuus ei koske tavaroita, jotka tuodaan luovutettaviksi vastiketta vastaan taikka käytettäväksi ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen, tätä rajoitusta ei tarvitse enää säätää erikseen tässä yhteydessä.

Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kuntien asukkailla on 14 §:n 1 kohdan mukaan oikeus tuoda rajakaupan puitteissa hankitut välttämättömät kulutustavarat tullitta edellyttäen, ettei niitä tuoda myytäväksi eikä käytettäväksi ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen. Lisäksi asukkailla on sama, 1 500 markan arvoraajaan ulotuva tulliton tuomisoikeus kuin ulkomaalta saapuvilla matkustajilla.

12 §. Tulliveroasetuksen 12 §:n 2 momentissa on tulliviranomaiselle säädetty oikeus erityisesti syystä myöntää poikkeus säännöksestä, jonka mukaan ulkomaanliikenteessä olevien kulkuneuvojen henkilökunnan tuomisten tuonti on rajoitettava yhteen kertaan kuukaudessa. Koska säännökseen sisältyy lain 12 §:ssä tarkoitettujen tuomisten tullittomuutta koskeva päätösvalan delegointi, säännös ehdotetaan siirrettäväksi lain 12 §:ään uudeksi 3 momentiksi.

14 §. Pykälä ehdotetaan korvattavaksi uudella muuttotavaroiden tullittomuussäännöksellä.

Eräiden pohjoisten rajakuntien asukkaiden tullitonta tuontioikeutta koskevat säännökset siirrettäisiin 11 §:ään.

Pykälän 2 kohtaan sisältyvät säännökset, joiden mukaan perintönä ja testamentilla saadut tavarat, palkinnot ja tavanomaiset lahjat ovat tullittomia, ehdotetaan siirrettäväksi 16 §:n 2—5 kohdaksi. Lisäksi suomalaisten kalastajien pyydystämien kalojen ja muun saaliin sekä niistä valmistettujen tuotteiden ja tuotteisiin käytettyjen tavaroiden tullittomuutta koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi 4 kohdasta 16 §:n 7 kohdaksi.

Suomalaisten taiteilijain ulkomaalla valmistamat ja tullialueelle tuomat taideteokset ovat tullittomia. Tavarat ovat tulliverolain 28 §:n nojalla vapaita myös muista maahantuonnin yhteydessä suoritettavista veroista, kuten liikevaihtoverosta. Liikevaihtoverolain 27 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan tekijän omistamat kuvataiteen tuotteet ovat liikevaihtoverottomia.

Kuvataiteen tuotteiden ja muiden taideteosten maahantuonnin verotuksessa on kysymys yksinomaan liikevaihtoverosta. Vaikka pääosassa tapauksia tulliverolain säännöksistä johtuva liikevaihtoverottomuus ei poikkea liike-

vaihtoverolakiin perustuvasta verottomuudesta, on eräillä, kuten keramiikka-, lasi- ja tekstiilitehteen alueilla tulliverolain soveltamisala laajempi. Liikevaihtoverotuksen tulisi kuitenkin näissä tapauksissa olla yhdenmukainen riippumatta siitä, tapahtuuko verotus tuonnin vai kotimaan verotuksen yhteydessä. Kun liikevaihtovero tulisi ratkaista yksinomaan liikevaihtoverolain säännösten nojalla, ehdotetaan voimassa olevan 5 kohdan taideteosten tullittomuutta koskeva säännös kumottavaksi.

Ehdotetussa uudessa muodossaan lainkohta sisältäisi muuttajan ulkomailla oleskelua ja tavaroiden käyttöä ulkomailla koskevat määräaika-säännökset, jotka nykyisin ovat tulliveroasetuksen 16—17 a §:ssä. Oleskeluaikaa koskeva vaatimus ehdotetaan pysyttäväksi yhtenä vuotena. Ehto vastaisi sekä EY:n että Ruotsin lainsäädäntöä.

Muuttotavaroiden tullittoman tuontioikeuden peruslähtökohtana on, että tullittomuus koskee vain niitä tavaroita, jotka ovat kuuluneet muuttajan yksityistalouteen ulkomailla. Siten muuttoa ulkomaalta ei ole ymmärrettävä sellaiseksi tullitonta tuontioikeutta luovaksi tapahtumaksi, joka mahdollistaisi käyttämättömien tavaroiden tuonnin. Poikkeukseksi on katsottava häälahjat ja myötäjäiset, jotka tuodaan Suomeen muuton yhteydessä välittömästi avioliiton solmimisen jälkeen.

Sanotun perusteella ehdotetaan pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäväksi, että muuttotavaroiden tulee olla, häälahjoja lukuun ottamatta, muuttajan tai hänen perheensä käyttämiä ennen Suomeen muuttoa. Ehdotuksen mukaan pääosa tavanomaisista kotitaloudessa käytettävistä tavaroista voitaisiin tuoda tullitta ilman käyttöaikaa koskevaa ehtoa. Koska häälahjoihin voidaan katsoa sisältyvän myös myötäjäiset, jälkimmäinen käsite ehdotetaan poistettavaksi säännöstöstä.

Ehdotettu säännös antaisi kuitenkin käytännössä mahdollisuuden esimerkiksi lähes uusien kulkuneuvojen verottomaan tuontiin ja niiden myyntiin välittömästi tuonnin jälkeen. Jotta muuttotilannetta ei käytettäisi yksinomaan taloudellisen hyödyn tavoitteluun veroedun muodossa, pykälän 1 momentin 3 kohdaksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan pakettiauton, erikoisauton, matkailukäyttöön rakennetun perävaunun, moottorikelkan, moottori- tai purjevereneen taikka lentokoneen tulliton tuonti edellyttäisi vähintään kuuden kuukauden käyttöä ulkomailla.

Pykälän 2 momentti sisältäisi muuton yhteydessä tuotavan henkilöauton tai moottoripyörän tullittoman tuonnin lisäehdot, joita vastaavat säännökset ovat nykyisin asetuksen 17 §:ssä.

Myös ajoneuvon omistusta tai omistukseen johtavaa hallintaa sekä ulkomailla käyttöä koskeva vuoden vähimmäisaikavaatimus ehdotetaan säilytettäväksi. Samoin säilyisi ehto, että ajoneuvo on hankittu tai olisi voitu hankkia muuttajan tai hänen aviopuolisonsa ulkomailla ansaitsemilla varoilla. Muuttotavaräsäännösten tarkoitusta vastaavalla tavalla varojen tulee olla ansaittu Suomeen tapahtuvaa muuttoa välittömästi edeltäneen ulkomailla oleskelun aikana. Siten esimerkiksi aikaisempien ulkomailla oleskelujen aikana ansaitut varat eivät olisi lainkohdassa tarkoitettuja varoja.

Ansaituiksi varoiksi tulisi katsoa palkka ja muut tulot, jotka on saatu vastikkeena työsuorituksista. Siten esimerkiksi opiskelustipendit ja niitä vastaavat tulot eivät olisi lainkohdassa tarkoitettuja varoja. Sillä seikalla, mistä maasta palkka maksetaan, ei olisi merkitystä.

Myös osamaksulla hankitun ajoneuvon tulliton tuonti olisi mahdollista. Tullittomuuden edellytykset täytyisivät, jos muuttajan ja mahdollisesti hänen aviopuolisonsa ansaitsemien ja muuttoa edeltäneen ulkomailla oleskelun aikana käyttöön tulleiden varojen yhteismäärä olisi riittänyt ajoneuvon hankintaan.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan verottoman tuonnin edellytykseksi, että ajoneuvo on hankittu tai olisi voitu hankkia muuttajan tai hänen aviopuolisonsa välittömästi ennen muuttoa edeltäneen ulkomailla oleskelun aikana ansaitsemilla varoilla. Säännös koskisi vain Suomeen takaisin muuttavaa henkilöä.

Tulliveroasetuksen 16 §:n 2 momentin mukaan ulkomailla häälahjana tai myötäjäläisenä saatua henkilöautoa ja moottoripyörää, joka tuodaan muuton yhteydessä Suomeen, koskevat varojen ansaitsemista lukuun ottamatta samat edellytykset kuin muitakin muuttotavarana tuotuja mainittuja ajoneuvoja.

Muuttotavarana tuotua henkilöautoa tai moottoripyörää koskevia säännöksiä tulisi soveltaa myös ulkomailla asumisen aikana häälahjana saatuihin ajoneuvoihin. Poikkeuksena ehdotetaan edelleen säädettäväksi, ettei saanon luonteen vuoksi varojen ansaitsemista koskeva säännös koskisi häälahjoja.

Toisen momentin 3 kohdan säännös sisältää verotonta tuontia koskevan rajoituksen. Hen-

kilöauton tai moottoripyörän verottoman tuonnin edellytyksenä olisi kuten nykyisinkin, että muuttajan mahdollisesti aikaisemmin tuoman ajoneuvon verottomalle luovutukselle säädetty tai veronhuojennuspäätöksellä asetettu määräaika on kulunut umpeen.

Tulliton tuontioikeus koskisi vain yhtä henkilöautoa tai vaihtoehtoisesti yhtä moottoripyörää. Kuten nykyisinkin tuontioikeus ei olisi ainoastaan perhekohtainen; jokainen perheenjäsen, jonka tuoma ajoneuvo täyttää tullittomuuden edellytykset, olisi oikeutettu saamaan edun.

Edellä mainitut ulkomailla oleskelun yhtäjaksoisuutta ja ajoneuvon käyttöä koskevat ehdot saattavat eräissä tapauksissa johtaa siihen, että muuttajan ennen muuttoa työn tai asunnon hankinnan tai muun olosuhteista johtuvan pakottavan syyn tähden muuttajan Suomeen tekemä tilapäinen matka on ollut esteenä muuttotavaroiden verottomalle tuonnille. Verottomuuden epääminen tällaisissa tapauksissa on aiheuttanut erityisesti Ruotsista muuttaville kohtuuttomia tilanteita.

Muissa pohjoismaissa asuvat Suomen kansalaiset lomailevat ja vierailevat usein lyhytaikaisesti Suomessa. Tällaiseen tilapäiseen käyntiin liittyy toisinaan muuton valmistelua. Koska tällainen käynti saattaa ajoittua välittömästi muuttotapahtumaan tai se muutoin katkaisee yhtäjaksoisen oleskelun ulkomailla, olisi kohtuutonta evätä tullittomuus vain tällä perusteella.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan 14 §:ään säädettäväksi uusi 3 momentti, joka vastaisi nykyisen asetuksen 17 a §:ää. Sen mukaan henkilön tilapäinen käynti Suomessa työn tai asunnon hankinnan tai muuttajan olosuhteet huomioon ottaen pakottavaksi katsottavan syyn taikka lomamatkan tai siihen verrattavan lyhyehkön oleskelun tähden ei olisi esteenä verottomuuden myöntämiselle. Lakia tulisi kuitenkin soveltaa vain niissä tapauksissa, joissa henkilö on Suomeen tekemänsä tilapäisen matkan jälkeen palannut ulkomaalle.

14 a §. Tulliveroasetuksen 17 §:n 3 momentin mukaan muuttotavarana veroitta tuotua henkilöautoa tai moottoripyörää ei saa myydä, vuokrata eikä muutoin luovuttaa toiselle eikä antaa vastikkeettakaan muuttajan perheeseen kuulumattoman henkilön käytettäväksi ennen kuin ajoneuvo on ollut kaksi vuotta tullauspäivästä lukien muuttajan käytössä Suomessa (ns.

karenssiaika), ellei veroja ole sitä ennen suoritettu.

Muuttotavaroiden luonteen huomioon ottaen ajoneuvon myyntiä tai muuta luovutusta ei tulisi sallia välittömästi maahantuonnin jälkeen. Sen vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 a § ja sen 1 momentiksi säännös, jonka mukaan ajoneuvon verottoman luovutuksen edellytyksenä säilyisi kahden vuoden omistusaika käyttöaika Suomessa.

Karenssiaikana ajoneuvoa ei saa luovuttaa muun kuin muuttajan perheenjäsenen käyttöön. Asetuksen 17 §:n 4 momentin mukaan muuttajan perheeseen kuuluvat aviopuoliso ja naimattomat lapset. Aviopuolisoon rinnastetaan muuttajan kanssa avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa jatkuvasti elävä toista sukupuolta oleva henkilö. Tämä perheen määritelmä ehdotetaan siirrettäväksi pykälän 2 momentiksi.

15 §:n 1 kohta. Ulkomaanliikenteessä olevan aluksen, jolla tarkoitetaan sekä vesi- että ilma-alusta, korjaamiseen tai varustamiseen käytettävät tavarat ovat tullittomia. Lainkohta ehdotetaan tältä osin pysyttäväksi asiallisesti entisellään. Siitä siirrettäisiin kuitenkin edellä 7 b §:n perustelujen mukaisesti poltto- ja voiteluaineita, muonaa ja muita muonitustarvikkeita koskevat kohdat mainittuun pykälään. Yhdenmukaisesti 7 b §:n 1 momentin kanssa käsite ulkomaanliikenne muutetaan ammattimaiseksi kansainväliseksi liikenteeksi.

15 §:n 1 a kohta. Voimassa olevan 15 §:n 1 kohdan nojalla ulkomaanliikenteessä olevan kulkuneuvon poltto- ja voiteluaineet ovat tullittomia sen mukaan kuin tullihallitus määrää. Valtuutuksen nojalla tullihallitus on rajoittanut eräiden moottoriajoneuvojen polttoainesäiliöissä olevan polttoaineen enimmäismääriä. Muun muassa Suomessa rekisteröidyissä kuorma- ja linja-autoissa, jotka ovat vieneet maasta tai tuoneet maahan tavaraa tai matkustajia, veroton enimmäismäärä on 200 litraa.

Ulkomaalta Suomeen tulevan ajoneuvoliikenteen suhteen on lähtökohtana ollut se, että ajoneuvojen tavanomaisissa polttoainesäiliöissä oleva polttoaine voidaan tuoda maahan tullia ja muita tuontiveroja maksamatta. Asetettujen rajoitusten avulla on pyritty ohjaamaan tätä kehitystä. Tarkkarajaisen enimmäismäärien asettaminen ei ajoneuvojen erilainen rakenne ja käyttötarkoitus huomioon ottaen ole enää perusteltua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että ajoneuvon tavanomaisessa polttoainesäiliössä ole-

va polttoaine säädettäisiin verottomaksi silloin, kun se on tarkoitettu ajoneuvon omaan käyttöön. Tavanomaisen polttoainesäiliön määrittelyssä on tarkoitus soveltaa Euroopan yhteisöjen asiaa koskevaa direktiiviä, jota Suomikin sitoutuu noudattamaan, jos se liittyy Euroopan talousaluetta koskevaan sopimukseen. Tarvetta erillispäätöksen antamiseen ei enää olisi.

Yksityisessä käytössä olevien ilma- ja hivialusten verottoman polttoaineen vastaava tuontioikeus ehdotetaan lisättäväksi lakiin. Ehdotetussa muodossa säännös vastaa ilma-alusten ja hivialusten tilapäisestä maahantuonnista yksityistä käyttöä varten tehdyn tulliyhteisösi-
muksen (SopS 62/65) määräyksiä.

15 §:n 3 kohta. Lainkohdassa tarkoitettu tullittomuus ja verottomuus koskee vain lentoliikenteen harjoittajien ja ilmailuviranomaisten käyttöön tulevia maa- ja turvalaitteita.

Lentoliikenteen maa- ja turvalaitteiden käytön ja lentopaikan toiminnan valvonta kuuluu pääosiltaan ilmailuviranomaisten toimialaan riippumatta siitä, kuka laitteet omistaa tai kenen käytössä ne ovat. Jotta verokohtelu olisi yhdenmukainen niissä tapauksissa, joissa maa- ja turvalaitteet tulevat ilmailuviranomaisen, siviililentoliikenteen harjoittajan, lentopaikan pitäjän tai lentopaikalla muunkin yhteisön käyttöön, lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi mainittua soveltamisalaa vastaavaksi. Tullittomuus ehdotetaan koskemaan vain sellaisia tavaroita, joiden tuonti aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle.

15 §:n 3 a kohta. Pienlentokoneet ovat maahan tuotaessa liikevaihtoverottomia. Sen vuoksi ehdotetaan, että myös siviililentoliikenteen harjoittajien pienlentokoneiden korjaamiseen, varustamiseen ja huoltoon tuotavat tavarat olisivat tullittomia ja siten myös liikevaihtoverottomia. Verottomuus ehdotetaan toteutettavaksi ehdolla, ettei tuonti aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle.

15 §:n 4 kohta. Lainkohtaan sisältyvä puolustusvoimille ja rajavartiolaitokselle tulevien, maanpuolustukselle tarpeellisten tavaroiden sekä poliisien turvavarusteiden tullittomuuden myöntämismenettelyä ehdotetaan täsmennettäväksi tavaroiden määrittelyn osalta. Siten tullihallitus päättäisi hakemuksesta, mitkä tavarat ovat lainkohdassa tarkoitettuja tavaroita.

15 §:n 6 kohta. Itsenäisinä kauppatavaroina tullattavilla päällyksillä tarkoitetaan tulliveroasetuksen 19 §:n 3 momentin mukaan tavaroita, jotka soveltuvat jatkuvaan käyttöön. Mai-

nittuja tavaroita koskeva aineellinen verosäännöstö ehdotetaan kokonaisuudessaan siirrettäväksi lakiin.

16 §. Kuten 14 §:n kohdalla on sanottu, sen 2 ja 4 kohdan säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi 16 §:ään jäljempänä esitetyllä tavalla. Lisäksi ehdotetaan diplomaattikäyttöön tuotavien tavaroiden tullittomuutta koskeva säännös siirrettäväksi 16 §:n 2 kohdasta uudeksi 16 a §:ksi. Samalla 16 §:ään tehdään ehdotettujen muutosten edellyttämät tekniset korjaukset.

16 §:n 1 kohta. Kohta säilyy entisellään.

16 §:n 2 kohta. Voimassa olevan 14 §:n 2 kohdan mukaan perintönä tai testamentilla saadut tavarat ovat tullittomia. Tulliveroasetuksen 15 §:n 1 momentissa tullittomuus on rajoitettu koskemaan vain yksityistalouteen kuuluvia tavaroita. Lisäksi edellytetään, että tuonti tapahtuu vuoden kuluessa siitä, kun perittävän tai testamentintekijän kuolinpesä on selvitetty. Tullihallitus voi hakemuksesta pidentää määräaika.

Säännöksen tarkoituksena on, että kaikissa pesänselvitykseen ja perinnönjakoon liittyvissä tilanteissa perintötavarat olisivat tullittomia. Määräaikasäännös palvelee lähinnä valvonnallisia ja verottomuuden muiden edellytysten näyttöön liittyviä tavoitteita.

Tulliverotuksessa verovelvollisena olevan tavaranhaltijan tulee selvittää, että verottomuuden edellytykset ovat olemassa. Siten hallinnon kannalta kysymyksessä olevalla määräaikasäännöksellä ei ole oleellista merkitystä. Käytännössä lähes poikkeuksetta edellytykset määräjän pidentämiselle ovat olemassa, minkä vuoksi tämä tullittomuutta rajoittava säännös on myös tässä mielessä tarpeeton.

Asetuksessa on lisäksi säädetty rajoituksesta, jonka mukaan perintönä tai testamentilla saadun henkilöauton ja moottoripyörän on pitänyt olla rekisteröitynä perittävän tai testamentin tekijän nimiin. Koska perintötavaroiden, henkilöautot ja moottoripyörät mukaan lukien, tullittomuuden tulisi koskea vain yksityistalouteen kuuluvia tavaroita, on edelleenkin perusteltua säilyttää rekisteröintiä koskeva ehto.

Perintötavaroiden tullittomuutta koskeva säännöstö ehdotetaan kokonaisuudessaan sisällytettäväksi 16 §:n 2 kohdaksi. Sen mukaan perintönä ja testamentilla saadut tavarat olisivat verottomia tuonnin ajankohdasta riippumatta.

16 §:n 3, 4 ja 5 kohta. Voimassa olevan 14 §:n 2 kohdan nojalla ulkomaalla pidetyssä kilpai-

lussa tai näyttelyssä saadut palkinnot sekä tavanomaiset lahjat ovat tullittomia. Tulliveroasetuksen 15 §:n 2 momentissa on tarkemmat säännökset siitä, millaiset tavarat ovat laissa tarkoitettuja lahjoja. Säännöstö ehdotetaan sisällytettäväksi niiden soveltamisalaa muuttamatta 16 §:n 3, 4 ja 5 kohdiksi.

16 §:n 6 kohta. Kansainvälisille järjestöille tulevat vähäarvoiset tavarat ovat nykyisin lain 16 §:n 3 kohdan nojalla tullittomia, jollei niitä käytetä ansiotarkoitukseen. Tullihallituksella on tulliveroasetuksen 21 §:n mukaan oikeus ratkaista hakemuksesta, onko järjestöä pidettävä lainkohdassa tarkoitettuna järjestönä.

Kansainvälisen järjestön käsite on tullihallituksen antamien päätösten perusteella verotuskäytännössä vakiintunut tarkoittamaan yleishyödyllisiä kansainvälisiä järjestöjä. Käsite ”yleishyödyllinen” sisältyy myös tulo- ja varalisuusverolakiin ja liikevaihtoverolakiin. Kun lisäksi otetaan huomioon, että lainkohdassa tarkoitettujen tavaroiden tulee olla tullittomuuden saamiseksi arvoltaan vähäisiä, kuten järjestöjen käyttöön tulevia lomakkeita, julkaisuja ja asiakirjoja, päätösvalta on hallinnollisesti tarkoituksenmukaista siirtää kokonaisuudessaan piiritullikamareille. Siten tullittomuus myönnettäisiin suoraan tullauksen yhteydessä.

16 §:n 7 kohta. Lain 14 §:n 4 kohdan mukaan suomalaisten kalastajien kotimaisilla aluksilla pyydystämät kalat ja muu saalis sekä niistä aluksilla valmistetut tuotteet ja tuotteisiin käytetyt tavarat ovat tullittomia. Tullittomuus on asetuksen 18 §:ssä rajoitettu koskemaan vain niitä aluksia, joiden henkilökunnasta vähintään kolme neljäsosaa on Suomen kansalaisia. Mainittu tullittomuutta rajoittava ehto ehdotetaan säännöstön soveltamisalaa muuttamatta sisällytettäväksi kysymyksessä olevaan lainkohtaan.

16 §:n 8, 9 ja 13 kohta. Pykälän nykyiset 3 a, 4 ja 5 kohdat ehdotetaan siirrettäväksi sisällöltään nykyisessä muodossaan 8, 9 ja 13 kohdiksi.

16 §:n 10 kohta. Nykyisen lain 16 §:n 6 kohdan mukaan tullittomuuden edellytyksenä on, että tavara on tuhoutunut tai kadonnut onnettomuuden tai muun ylivoimaisen tapahtuman johdosta ennen tullausta.

Jos tavarahan arvo on alentunut vahingoittumisen tai pilaantumisen johdosta ennen tulliverolain 3 §:n 1 momentissa säädettyä ajankohdtaa, tullausarvolain 25 §:n mukaan alennetaan tullausarvoa vastaavasti. Tulliverolain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu ajankohta on se, jolloin

tulliviranomainen tullauksen yhteydessä on antanut tavaranhaltijalle luvan ottaa tavaran haltuunsa, jos lupa annetaan ennen tullauspäivää. Muissa tapauksissa ajankohdalla tarkoitetaan tullauspäivää.

Edellä tarkoitetun tullittomuuden ja tullausarvon alentamisen edellytykset tulisi voida kummassakin tapauksessa todeta niiden olosuhteiden mukaisesti, jotka vallitsevat ennen kuin tavaranhaltijalle on annettu oikeus ottaa tavara haltuunsa. Tämä ajankohta olisi täsmällisesti määriteltävä tullittomuutta koskevassa säännöksessä. Sen vuoksi ehdotetaan, että tullittomia olisivat tavarat, jotka ennen lain 3 §:n 1 momentissa säädettyä ajankohtaa ovat onnettomuuden tai muun ylivoimaisen tapahtuman johdosta tuhoutuneet tai kadonneet.

Hävitettyjen tai valtiolle luovutettujen tavaroiden tullittomuuden edellytyksenä on säädettyssä järjestyksessä tapahtunut tulliselvitys. Säännös johtaa muodollisen, menettelyä koskevan säännöksen tai määräyksen rikkomisen vuoksi eräissä tapauksissa verotuksellisesti kohtuuttomaan lopputulokseen. Epäkohta voitaisiin poistaa kumoamalla tulliselvitysmenettelyä koskeva ehto laista. Tavaroiden maahan tuonnissa syntyy kuitenkin tilanteita, joissa hävittäminen tai valtiolle luovuttaminen voi tarkoituksellisten laiminlyöntitapausten yhteydessä muodostua keinoksi välttää uhkaava veroseuraamus. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tullittomuuden edellytyksenä on asianmukaisen tulliselvitysmenettelyn noudattaminen.

Tullittomuuden edellytysten tulee käydä mahdollisimman tarkoin ilmi laista. Lain 16 §:n 6 kohdassa ei kuitenkaan ole säädetty siitä ajankohdasta, jota ennen tavara on hävitettävä tai luovutettava valtiolle. Epäkohdan poistamiseksi ehdotetaan, että tullittomuuden edellytyksenä mainitut toimenpiteet on suoritettava ennen tulliverolain 3 §:n 1 momentissa säädettyä ajankohtaa.

Tulliverolaissa veroedun saamiseksi tavaran hävittämisen valvontatehtävät on hyväksytty muidenkin viranomaisten kuin tulliviranomaisten toimivaltaan kuuluvaksi. Vastaava menettely ehdotetaan myös tähän lainkohtaan.

16 §:n 11 kohta. Tullittomuuden edellytys, jonka mukaan viallinen tavara on vietävä maasta ennen kuin sen tilalle ilmaiseksi tuleva tavara on tuotu maahan, on johtanut käytännössä lain alkuperäisen tarkoituksen vastaiseen verotukseen. Epäkohdan poistamiseksi ehdote-

taan yhdenmukaisesti 9 §:ään liittyvän ja 9 a §:ään sisältyvän muutosehdotuksen kanssa, että valmistusvirheen johdosta tai takuusitoumuksen nojalla viallisen tavaran tilalle tuotavalle samanlaatuiselle tavaralle myönnettäisiin tullittomuus aina, kun viallinen tavara on viety maasta tai hävitetty viranomaisen valvonnassa tai luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta ennen tuotua tavaraa koskevan tullauspäätöksen vahvistamista. Lisäksi ehdotetaan asetuksen 22 §:n 2 momentissa säädettyjen ehtojen, joiden mukaan tullittomuus voidaan myöntää vain silloin, kun tuonnin yhteydessä ei ole saatu tullinalennusta eikä viennin perusteella tullinpalautusta, sisällyttämistä lakiin.

Piiritullikamareilla on oikeus pitentää tuontitavaroiden tulliselvitysaikaa myös kysymyksessä olevaan tullittomuuteen liittyvissä tapauksissa.

16 §:n 12 kohta. Kansainvälisen yhteistyön lisääntyessä elinsiirtokirurgiassa käytettävien elimien ja kudosten toimitukset maasta toiseen ovat yleistyneet. Yleisimpiä siirrännäisiä ovat muun muassa munuaiset, silmän sarveiskalvot, luuydin, sydän ja maksa. Tällaisten tavaroiden ei tulisi olla verotuksen kohteena. Tämän vuoksi ehdotetaan 16 §:ään lisättäväksi uusi 12 kohta, jonka mukaan siirrettävät elimet ja kudokset olisivat tullittomia ja siten vapaita myös muista tuontiveroista.

16 a §. Käytännössä tulliviranomaiset myöntävät diplomaattisten edustustojen ja henkilöiden tulliedut ulkoasiainministeriön diplomaattista asemaa ja siihen liittyvien oikeuksien vahvistamista tarkoittavan todistuksen perusteella. Ulkoasiainministeriön vahvistamismenettely perustuu puolestaan Wienin yleissopimusten soveltamiseen. Sopimukset eivät edellytä vastavuoroisuutta, mutta sallivat tuontiveroetujen myöntämisessä vastavuoroisuusperiaatteen soveltamisen harkinnan mukaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että laissa nykyisin oleva vastavuoroisuusvaatimus poistetaan käytäntöä vastaamattomana ja tarpeettomana.

Koska edellä mainittujen yleissopimusten kaikkien periaatteiden yksityiskohtainen toistaminen tulliverolaissa ei olisi lakiteknisesti tarkoituksenmukaista eikä soveltajan kannalta tarpeellista, ehdotetaan, että lakiin otetaan viittaus sen soveltamisesta mainittujen sopimusten mukaisesti. Lisäksi ehdotetaan, että ulkoasiainministeriö vahvistaa, kuten käytän-

nössä nykyisinkin, yleissopimusten mukaisten edellytysten olemassaolon ja että tätä koskeva valtuutus lisätään lakiin.

Samalla tarkennetaan säännöksen sanamuotoa vastaamaan Wienin yleissopimusten suomenoksissa käytettyjä sanamuotoja. Siten kansliavirkamiesten tullietuuksien sijasta lainkohdassa säädettäisiin hallinnollisen ja teknisen henkilökunnan jäsenten tullietuuksista. Tämä ei muuta lain soveltamisaluetta.

Lisäksi ehdotetaan, että diplomaattikäyttöön tuotujen tavaroiden tullitonta myyntiä tai muuta luovuttamista koskeva kolmen vuoden määräaika rajoitus siirretään asetuksen 20 §:n 2 momentista lakiin.

Määräaikaista käyttörajoitusta koskevaa säännöstä sovelletaan huojennusteitse jo vakiintuneesti asetuksessa säädettyä lievemmin. Näin menetellään, kun diplomaattiset edustajat muuttavat Suomesta uuteen asemamaahan ennen kuin heidän käytössään täällä olleen henkilöauton osalta sanottu kolmen vuoden määräaika on kulunut umpeen. Tällöin tulliverolain 26 §:n huojennussäännöksen nojalla hakemuksesta myönnetään oikeus täällä diplomaattisen edustajan käytössä olleen ajoneuvon myyntiin siten, että tuontiveroja alennetaan 1/36 jokaista täyttä kuukautta kohti, jonka ajoneuvo on ollut diplomaattikäytössä Suomessa. Koska huojennusmenettely on muuttunut vakiintuneeksi käytännöksi, ehdotetaan tullilennuksesta säädettäväksi laissa.

17 §. Johdantokappale ehdotetaan muutettavaksi sanamuodoltaan vastaamaan paremmin väliaikaisen maahantuonnin luonnetta.

Väliaikaisen tuonnin luonteeseen kuuluu, ettei tavaroita tuoda maahan ostotarkoituksessa. Nykyisessä laissa on vain eräiden tavaroiden osalta säädetty erikseen, että niiden tuonti ei saa liittyä ostoon ulkomaalta. Tällaiset ehdot ovat jossain määrin aiheuttaneet tulkintavaikeuksia sellaisten tavaroiden kohdalla, joiden tuonnille ei kysymyksessä olevaa rajoitusta ole asetettu.

Väliaikaisen tuonnin tulisi koskea vain niitä tavaroita, joiden tuonti ei liity niiden ostoon ulkomaalta. Tätä koskeva maininta ehdotetaan lisättäväksi johdantokappaleeseen.

17 §:n 1 momentin 1 kohta. Nykyisen lain mukaan väliaikainen tuontioikeus koskee liikenteessä tai tilapäistä matkaa varten tuotuja kulkuneuvoja. Säännöksen piiriin kuuluvat sekä tavara- ja henkilöliikenteessä saapuneet

kulkuneuvot että yksityiset kulkuneuvot, joista suurimman ryhmän muodostavat niin sanotut turistiautot.

Tulliveroasetuksen 25 ja 26 §:ssä on yksityiskohtaisesti säädetty edellytyksistä, joiden mukaan tilapäistä matkaa varten tuotu kulkuneuvo voidaan laskea tullialueelle. Asetuksen mukaan oikeus kysymyksessä olevaan tuontiin on vain ulkomaalla asuvalla henkilöllä. Kulkuneuvoa ei myöskään saa luovuttaa, vuokrata tai antaa toiselle henkilölle. Käyttöoikeuden rajoitus ei kuitenkaan koske henkilöä, jolla itsellään olisi ollut oikeus tuoda kulkuneuvo maahan. Uudessa 1 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi vain turistikulkuneuvon tuontioikeudesta silloin, kun ulkomaalla asuva henkilö tuo sen mukanaan tilapäistä matkaansa varten. Samalla asetukseen sisältyvät tuonti-, luovutus- ja käyttöoikeutta koskevat rajoitukset ehdotetaan siirrettäväksi lakiin.

17 §:n 1 momentin 1 a kohta. Liikenteessä maahan saapuvat kulkuneuvot voidaan tuoda 17 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla väliaikaisesti tullialueelle. Verotuskäytännössä liikenteellä kysymyksessä olevassa tapauksessa tarkoitetaan kansainvälistä tavara- ja matkustajaliikennettä. Kansainvälisessä liikenteessä ovat myös tavaroiden kuljetuksessa käytettävät 1 a kohdassa mainitut kuljetussäiliöt, moottoriajoneuvojen perävaunut ja lauttavaunut, joita käytetään tavaroiden kuljetukseen tullialueelle tai tullialueelta.

Ulkomaista kuljetuskalustoa koskevan säännösten selkeyttämiseksi ehdotetaan, että 1 a kohta koskisi vain kansainvälisessä liikenteessä käytettäviä kulkuneuvoja, moottoriajoneuvojen perävaunuja ja lauttavaunuja, koska niiden osalta edellytysten tulisi olla yhdenmukaiset. Kuljetussäiliöistä säädettäisiin uudessa 1 b kohdassa, koska niiden käytölle ehdotetaan erilaisia edellytyksiä.

Suomi, Norja ja Ruotsi ovat tehneet 29.8.1991 määrätynlaista henkilökuljetusta maanteitse koskevan sopimuksen, jonka mukaan linjaliikenteessä asianmukaisen luvan nojalla oleva sopimusmaassa rekisteröity linja-auto saa samalla harjoittaa henkilökuljetusta myös toisen sopimusmaan sisällä, niin sanottua kabotaasia. Tarkoitus on, että tällaiset linja-autot rinnastetaan verotuksellisesti väliaikaisesti maahantuotaviin, kansainvälisessä liikenteessä oleviin kulkuneuvoihin. Tämä tullittomuus ehdotetaan toteutettavaksi lisäämällä kyseisiä linja-autoja koskeva säännös 1 a kohtaan.

17 §:n 1 momentin 1 b kohta. Nykyisen lain mukaan kuljetussäiliöt eli kontit voidaan tuoda väliaikaisesti tullialueelle silloin, kun niissä kuljetetaan tavaraa tullialueelle tai tullialueelta.

Kontteja koskevan tullilyleissopimuksen mukaan kontteja tulisi saada käyttää sopimuksessa mainituin rajoituksin myös maan sisäisessä liikenteessä. Jotta kansallinen lainsäädäntö vastaisi sopimuksen tarkoitusta ja sisältöä, ehdotetaan sitä muutettavaksi niin, että kansainvälisessä liikenteessä käytettäviä kuljetussäiliöitä eli kontteja saadaan lisäksi käyttää ulkomaalta tuotavien ja maasta vietävien tavaroiden kuljetusreiteillä yhteen kuljetukseen myös maan sisäisessä liikenteessä.

17 §:n 1 momentin 1 c kohta. Kansainvälisissä tieteellisissä tutkimushankkeissa käytettävät ja siinä tarkoituksessa väliaikaisesti Suomeen tuodut kojeet ja laitteet täyttävät useimmissa tapauksissa kasvatus-, tiede- ja kulttuuriraineiston maahantuontia koskevassa sopimuksessa säädettyt tullittomuuden ja tasausverottomuuden edellytykset. Sopimus ei kuitenkaan koske liikevaihtoveroa. Jos tavarat ovat olleet maassa enintään 19 kuukautta, on maasta palautetuista tavaroista mahdollisuus saada liikevaihtoveron osittaispalautus tulliverolaissa säädetyn laskuperusteen mukaisesti. Tieteelliset tutkimusprojektit kestävät yleensä pitkähkön ajan. Tästä syystä osittaispalautuksen merkitys jää usein vähäiseksi.

Kun lisäksi tuonnin yhteydessä suoritettavat verot, liikevaihtovero mukaan lukien, määrätään tullaesarvolain mukaan sekä vuokrattuina että korvauksetta tuoduista tavaroista niiden täydestä arvosta, verot nousevat useissa tapauksissa kohtuuttomiksi.

Edellä sanottu ja yleisperusteluissa todettu, vakiintunut huojennuskäytäntö huomioon ottaen ehdotetaan, että tieteellisten tutkimusosastusten perusteella yliopistojen, korkeakoulujen ja tieteellisten tutkimuslaitosten käyttöön vastikkeetta tulevat tieteelliset kojeet ja laitteet voitaisiin tuoda väliaikaisesti maahan veroja suorittamatta.

17 §:n 1 momentin 3 a kohta. Lainkohdan mukaan tullittomia ovat väliaikaisesti tullialueelle tuodut tavarat, jotka on tuotu maahan vastikkeetta korjausta, valmistusta tai muuta käsittelyä varten. Säännöksen soveltaminen edellyttää, että tavarat tulevat käytetyiksi laissa säädettyyn tarkoitukseen.

Tullihallitus on erityispalautusta koskevan tulliverolain 23 §:n 1 momentin 4 kohdassa

tarkoitettujen erityisten syiden nojalla päättänyt, että korjausta, valmistusta tai muuta käsittelyä varten vastikkeetta tuoduista tavaroista, jotka on mainittuihin tarkoituksiin käyttämättöminä palautettu maasta, voidaan myöntää erityispalautus.

Koska mainittuja käyttämättä jääneitä, maasta vietäviä tavaroita tulisi kohdella samalla tavoin kuin niitä tavaroita, jotka korjauksen, valmistuksen tai muun käsittelyn jälkeen vietään maasta, ehdotetaan lakiin tätä koskeva lisäys.

17 §:n 1 momentin 7 kohta. Lainkohtaan perustuva maa- ja metsätaloudessa käytettävien koneiden ja laitteiden veroton väliaikainen käyttöoikeus rajaseudulla on ollut omiaan lisäämään yhteistyötä eri puolilla valtakunnanrajaa asuvien ihmisten kesken. Käytännössä on ilmennyt tarvetta laajentaa lainkohdan soveltamisalaa koskemaan myös kiinteistöjen korjaus- ja hoitotoissa käytettäviä koneita ja laitteita. Sen vuoksi ehdotetaan, että väliaikainen tuontioikeus voitaisiin myöntää myös mainittuja korjaus- ja huoltotoita varten tullialueelle tuotaville koneille ja laitteille. Maan sisäisen verotuksen yhdenmukaisuuden vuoksi verottomuus koskisi Suomen rajan läheisyydessä ulkomaalla asuvan henkilön tai toimivan yrityksen työsuorituksiaan varten maahantuomia koneita ja laitteita.

17 §:n 1 momentin 10 kohta. Kulkuneuvojen ja muun kuljetuskaluston, pelastustyössä käytettävien tavaroiden sekä ammatinharjoittajien tuomien koneiden ja laitteiden sekä tivoli- ja sirkusvarusteiden varaosat ja korjaustarvikkeet voidaan tuoda väliaikaisesti tullialueelle. Koska sellaistaen tarvikkeiden ja varusteiden, jotka eivät ole varsinaisia korjaustarvikkeita, tuonti tulisi rinnastaa korjausvaraosien tuontiin silloinkin, kun niitä ei tuoda samanaikaisesti kulkuneuvojen ja muun kuljetuskaluston tai muiden edellä tarkoitettujen tavaroiden kanssa, lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi mainittuja tarvikkeita koskeva lisäys. Lisäksi ehdotetaan, että myös rajaseudulla käytettävien 7 kohdassa tarkoitettujen koneiden ja laitteiden vastaavat tarvikkeet voitaisiin tuoda väliaikaisesti maahan tullitta.

17 §:n 3 momentti. Tulliveroasetuksen 23 §:n 1 momentin mukaan tulliviranomaisella on oikeus vaatia vakuus väliaikaisesti maahan tuodusta tavarasta. Aineellisena säännöksenä se ehdotetaan siirrettäväksi lakiin, 17 §:n uudeksi 3 momentiksi.

18 §:n 1 momentti. Väliaikaisesti tullialueelle tuotu tavara on nykyisen lain mukaan vietävä tullialueelta tai siirrettävä vapaa-alueelle tai yleiseen tullivarastoon taikka hävitettävä tai luovutettava valtiolle välittömästi, kun sen käyttö aiottuun tarkoitukseen on päättynyt. Mainittujen toimenpiteiden lisäksi tavara voidaan tarvittaessa myös tullata. Käytännössä käsitteellä "aiottu tarkoitus" on ymmärretty niitä lain 17 §:ssä lueteltuja tavaran käyttötapoja, jotka on säädetty väliaikaisen tuonnin edellytykseksi.

Säännöksen selkeyttämiseksi sitä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tullaus tai jokin lainkohdassa mainittu toimenpide on suoritettava välittömästi, kun lain 17 §:ssä tarkoitetut edellytykset tavaran väliaikaiselle tuonnille ovat päättyneet. Samalla säännöksen sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan 17 §:n 1 momentin johdantokappaleeseen ehdotettua sanamuotoa.

18 §:n 2 momentti. Tavaroiden väliaikaista käyttöoikeutta tullialueella koskevan määräajan pitennyslakemusten käsittelyn tulisi kaikissa 17 §:n tapauksissa kuulua piiritullikamareille. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tullihallituksen toimivaltaan nykyisin kuuluva väliaikaisesti maahan tuodun kulkuneuvon palauttamista koskevan määräajan pitennysoikeus siirretään piiritullikamarille. Piiritullikamarien välisestä tarkemmasta toimivaltaajaosta päätettäisiin tullilaitoksen alueellista toimivaltaa koskevassa säännöstössä.

20 §. Säännöksessä määriteltyjen vesialusten rakentamiseen, korjaamiseen tai varustamiseen käytettävät tavarat ovat tullittomia (alusrakennusetu). Tullietu koskee myös muihin ilmaaluksiin kuin enintään 1 600 kiloa painaviin moottorilentokoneisiin tulevia tavaroita. Liikenvaihtoverolain 36 §:n mukaan maahantuonti ei ole liikenvaihtoverotonta silloin, kun tullittomuus perustuu alusrakennusetua koskevaan säännökseen.

Edellä 15 §:n 3 a kohdan yhteydessä on ehdotettu, että siviililentoliikenteen harjoittajien kaikkien ilma-alusten korjaamiseen, varustamiseen ja huoltoon tuotavat tavarat olisivat tullittomia. Vastaavasti ehdotetaan tullittomiksi myös yleistä alusrakennusetua koskevan 20 §:n nojalla ilma-alusten rakentamiseen, korjaamiseen ja varustamiseen tuotavat tavarat. Ehtona tulisi kuitenkin mainitun 15 §:n 3 a kohdan tavoin olla, että tuonti ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle.

21 ja 22 §. Tulliveroasetuksen 28 ja 32 §:ään sisältyy vienti- ja alusrakennusedun soveltamisalaa sekä tavaroiden käyttöaikoja koskevia rajoituksia, jotka ehdotetaan siirrettäväksi lakiin. Lisäksi laissa tulisi säätää kysymyksessä olevien etujen myöntämismenettelystä. Lain 21 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan vienti- ja alusrakennusetua ei sovellettaisi valmistuksessa tai muussa käsittelyssä käytettäviin koneisiin ja laitteisiin, näiden poltto- ja voiteluaineisiin, muotteihin, malleihin ja niihin verrattaviin tavaroihin sekä tavaroihin, joita ei ole palautettu tullialueelta tai käytetty laissa edellytetyyn tarkoitukseen kolmen vuoden kuluessa tullauspäivästä. Jotta mainittua määräaika voitaisiin poikkeustapauksissa pitentää, ehdotetaan tätä koskevasta piiritullikamarin oikeudesta säädettäväksi 21 §:n 3 momentissa.

Vienti- ja alusrakennusedun toteuttamista koskevat nykyisen 21 §:n säännökset ehdotetaan siirrettäväksi 22 §:ään, jossa lisäksi säädettäisiin tarkemmista edun myöntämisestä tai palauttamista koskevista edellytyksistä.

23 §:n 1 momentin 1 kohta. Erityispalautuksen edellytyksistä se, ettei tavaraa ole myyty, on eräissä tapauksissa ollut esteenä lain tarkoituksenmukaiselle soveltamiselle. Sen vuoksi ehdotetaan, että myyntikieltoa koskeva rajoitus poistetaan laista.

Erityispalautuksen luonteeseen kuuluu, eräitä 17 §:ssä tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta, että tavara palautetaan maasta, hävitetään tai luovutetaan valtiolle käyttämättömänä. Siten tavaran tulee vastata niitä ominaisuuksia, jotka sillä oli maahan tuotaessa. Tämän vuoksi ehdotetaan lakia täydennettäväksi siten, että tavaran tulee erityispalautuksen saamiseksi olla käyttämätön ja muutoinkin samassa kunnossa kuin se oli maahan tuotaessa.

23 §:n 1 momentin 3 kohta. Lainkohdan mukaan erityispalautus koskee tavaraa, joka olisi voitu laskea väliaikaisesti tullialueelle 17 §:n 1 momentin nojalla, mutta joka tästä huolimatta on tullattu ja verotettu. Säännöksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole laajentaa 17 §:n soveltamisalaa. Erityispalautusta ei tule myöntää, jos kaikki väliaikaiselle maahantuonnille, maastaviennille tai muulle toimenpiteelle säädetyt ehdot eivät tavaran osalta täyty. Säännöksen selkeyttämiseksi ja täydentämiseksi siihen ehdotetaan sisällytettäväksi viittaus väliaikaisen tuonnin ehtoihin.

23 §:n 1 momentin 4 kohta. Tullihallituksella

on oikeus määrätä ne tapaukset, jotka on katsottava lainkohdassa tarkoitetuiksi erityisesti syiksi erityispalautuksen myöntämiseksi. Tullihallituksen päätös koskee sellaisia tavaroita, jotka viedään maasta samassa kunnossa kuin ne olivat maahan tuotaessa, mutta joiden osalta esimerkiksi myynti Suomessa ennen ulkomaalle vientiä on esteenä 1 momentin 1 kohdan soveltamiselle. Tällaisia tavaroita ovat muun muassa suomalaisen yrityksen käyttöön ulkomaiseen rakennuskohteeseen viedyt tavarat, jotka ovat olleet sitä ennen Suomessa tapahtuneen myynnin kohteena.

Koska 23 §:n 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi muun muassa siten, että tavaroiden myyntiä koskeva ehto poistetaan, erillispäätös ei olisi enää tarpeellinen. Tämän vuoksi ehdotetaan kysymyksessä oleva lähinnä veronhuojennukseen viittaava säännös ja siihen liittyvä valtuutus kumottavaksi.

23 §:n 2 momentti. Erityispalautuksen edellytyksiin liittyvän määräaikasäännösten yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan, että tavara tulisi viedä, hävittää tai luovuttaa valtiolle kaikissa palautuksen edellytyksistä säädettyissä tapauksissa yhden vuoden kuluessa tullauspäivästä. Määräaikaa voitaisiin, pientää hakemuksesta enintään kahdella vuodella. Ratkaisuvalla ehdotetaan siirrettäväksi tullihallitukselta piiritullikamareille.

23 §:n 3 momentti. Tullinpalautusta koskevan menettelyn yhdenmukaistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi tulisi erityispalautusta koskevasta erillisestä hakemusmenettelystä luopua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että erityispalautus myönnettäisiin noudattaen muutoksenhausta tullilaisissa säädettyä menettelyä. Asiasta ehdotetaan säädettäväksi 3 momentissa, josta samalla siirrettäisiin erityispalautuksen eräiksi edellytyksiksi säädetyt tavaroiden hävittäminen ja luovuttaminen valtiolle pykälän johdantokappaleeseen.

23 §:n 4 momentti. Voimassa oleva säännös on eräissä tapauksissa johtanut siihen, että väärin perustein maahan tuotu tavara on välittömästi tullauksen jälkeen viety maasta, hävitetty tai luovutettu valtiolle, minkä seurauksena verot ja niiden korotukset on kokonaisuudessaan palautettu takaisin erityispalautuksena. Mainittu verojen täysimääräinen palauttaminen saattaa houkutella tuontisäännösten vastaisiin yrityksiin ilman taloudellista riskiä. Epäkohdan poistamiseksi ehdotetaan, että erityis-

palautus ei koskisi tullilain 36 ja 37 §:n nojalla määrättyjä verojen korotuksia eikä virhemaksumia.

24 §:n 2 momentti. Osittaispalautuksen laskemisperusteiden tulisi olla palautuksen piiriin kuuluvien, käyttötarkoituksen tai rakenteellisten ominaisuuksien suhteen toisiinsa rinnastettavien tavaroiden osalta mahdollisimman yhdenmukaiset. Tämän huomioon ottaen ehdotetaan, että rautatiekalustoa ja sen osia koskeva osittaispalautuksen laskemisperuste muutettaisiin samanlaiseksi rakennus-, asennus tai korjaustöissä tahi tieteellisiin, opetus- tai teknisiin tarkoituksiin tuotavien tavaroiden kanssa. Tällöin osittaispalautusta määrättäessä suoritusta tullista vähennettäisiin jokaiselta alkavalta kuukaudesta, jonka tavara on ollut tullialueella, 5 prosenttia aikaisemman 2 prosentin asemesta. Näin muutoksenhakua koskevat määräaikasäännökset huomioon ottaen osittaispalautus myös rautatiekalustosta ja sen osista voitaisiin säätää suoritettavaksi muutoksenhakumenettelyn mukaisesti.

24 §:n 3 momentti. Yhdenmukaisesti erityispalautuksen toteuttamismenettelyn kanssa ehdotetaan, että osittaispalautus suoritetaan noudattaen, mitä muutoksenhausta on tullilaisissa säädetty. Tästä säädettäisiin uudessa 3 momentissa.

25 §. Lainkohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus diplomaattikäyttöön tuotavia tavaroita koskevaan 16 §:n 2 kohtaan tarpeettomana. Mainittujen tavaroiden tullittomuudesta ehdotetaan säädettäväksi 16 a §:ssä.

27 §. Tulliasian neuvottelukunnan asettamista, kokoonpanoa ja tehtäviä koskevat säännökset sopivat paremmin hallintoa säatelevään lainsäädäntöön. Tämän vuoksi ne on siirretty uuteen lakiin ja asetukseen tullilaitoksesta (228/91 ja 371/91), jotka ovat tulleet voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991. Tämän vuoksi säännökset ehdotetaan kumottaviksi tulliverolaista.

29 §. Lainkohdan mukaan asetuksella voidaan säätää tarkemmista ehoista ja rajoituksista, jotka koskevat tullittomuutta, tullinalennusta, väliaikaista maahantuontia, vientietua, alusrakennusetua ja tullin palauttamista. Tämä yleinen valtuussäännös ei vastaa nykyistä käsitystä verolainsäädännölle asetettavista vaatimuksista, minkä vuoksi se ehdotetaan kumottavaksi. Yleisessä muodossa olevaa valtuutusta alemmanasteiseen sääntelyyn ei tarvita senkään vuoksi, että täsmälliset, yksilöidyt valtuussään-

nökset ehdotetaan lisättäviksi tarpeen mukaan asianomaiseen lainkohtaan.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

2.1. Tulliveroasetus

Tulliveroasetuksessa on tarkoitus antaa ensisijaisesti säännöksiä, jotka koskevat lain täytäntöönpanoa ja menettelyä, joita noudattaen tulliverotus eräissä tapauksissa toteutetaan. Asetuksesta on siirretty aineelliset verosäännökset tulliverolakiin. Lukuisten muutosten vuoksi asetus olisi uusittava kokonaan.

2.2. Ministeriön päätökset

Esitykseen sisältyvien valtuussäännösten (7 b ja 11 §) muutoksissa on niiden täsmentämisen lisäksi kysymys norminantotasosta eli mikä viranomaistaso olisi sopivin antamaan lakia ja asetusta alemmanasteisia sitovia veronormeja. Norminantoa on selostettu yleisperustelujen kohdassa 2.1.2.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Lain 27 §:n kumottavat tulliasiaain neuvottelukuntaa koskevat säännökset on lisätty tullilaitoksesta annettuun lakiin ja asetukseen, jotka ovat tulleet voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1991. Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan säädettäväksi, että tulliverolain 27 §:n nojalla

asetettu tulliasiaain neuvottelukunta voisi toimia lainmuutoksesta riippumatta toimikautensa loppuun.

4. Säättämisyjärjestys

Tulliverolaki on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyssä järjestyksessä, koska lailla annettiin valtuus antaa muun muassa erilaisia tullietuja ja tulliverotusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä asetuksella ja tullihallituksen päätöksillä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunnon (21/1985 vp.) mukaan poikkeuksena perustuslaista säädettyä lakia voidaan muuttaa perustuslainsäätämisyjärjestystä käyttämättä, jos muutettava laki ei laajenna sitä poikkeusta, joka muutettavalla lailla on tehty. Lain 29 §:ssä oleva yleisvaltuus, jonka nojalla voidaan asetuksella säätää tullitomuudelle sekä eräille muille eduille ja menettelyille ehtoja ja rajoituksia, ehdotetaan poistettavaksi. Useat säännöksen nojalla asetuksella säädetyt rajoitukset ehdotetaan siirrettäväksi lakiin. Jäljelle jääviä matkustajatuomisia ja eräiden rajakuntien asukkaiden tullietuuksia (11 §) sekä ajoneuvojen muonitusta (nykyinen 15 §, uusi 7 b §) koskevia valtuussäännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi ja niissä säädettävä päätösvalta siirrettäväksi tullihallitukselta valtiovarainministeriölle. Näin ollen ehdotuksen ei voida katsoa sisältävän uutta tai laajennettua norminantovaltuutta. Lakiehdotus voidaan siten käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki tulliverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1978 annetun tulliverolain (575/78) 27 § ja

muutetaan 1, 5 ja 7 §, 7 a §:n 2 momentti, 11 ja 14 §, 15 §:n 1, 3, 3 a, 4 ja 6 kohta, 16 §, 17 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 1, 1 a, 3 a, 7 ja 10 kohta, 18 §:n 1 ja 2 momentti, 20, 21 ja 23 §, 24 §:n 2 momentti, 25 ja 29 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §, 15 §:n 3, 4 ja 6 kohta, 17 §:n 1 momentin 1 a ja 10 kohta, 18 §:n 1 ja 2 momentti, 20, 21 ja 23 §, 24 §:n 2 momentti sekä 29 § 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (289/83), 5 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (907/80), 7 a §:n 2 momentti 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetussa laissa (532/84), 11 § osittain muutettuna 23 päivänä toukokuuta 1986 annetulla lailla (361/86), 14 § osittain muutettuna mainitulla 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetulla lailla, 15 §:n 1 ja 3 a kohta sekä 17 §:n 1 momentin 3 a kohta 4 päivänä marraskuuta 1983 annetussa laissa (830/83) ja 16 § osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetuilla laeilla, sekä

lisätään lakiin uusi 7 b § ja sen edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 9 a ja 9 b § sekä 12 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä toukokuuta 1986 annetussa laissa, uusi 3 momentti, lakiin uusi 14 a §, 15 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983, 4 päivänä marraskuuta 1983 ja 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetuilla laeilla, uusi 1 a kohta, lakiin uusi 16 a §, 17 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 4 päivänä marraskuuta 1983 annetuilla laeilla, uusi 1 b ja 1 c kohta ja uusi 3 momentti, sekä lakiin, siitä mainitulla 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetulla lailla kumotun 22 §:n tilalle uusi 22 § ja 24 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa, uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Maahan tuodusta tavarasta kannetaan tulli tullitariffilakiin (660/87) liittyvän tullitariffin mukaisesti, jollei tässä laissa tai kansainvälisellä sopimuksella tahi muutoin ole toisin säädetty tai määrätty.

5 §

Maasta vietävän tavaran tullausarvoa määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä kauppa-arvosta ja toissijaisista arvonmääritysmenetelmistä säädetään tullausarvolaissa (906/80). Tullausarvo sisältää kuitenkin aina kuljetus-, lastaus- ja muut toimituskustannukset vientipaikalle.

7 §

Milloin tulli on määrättävä tavaran painon perusteella, katsotaan painoksi sen nettopaino, jollei tullitariffilakiin liittyväsä tullitariffissa tai muualla laissa toisin säädetä.

Jos samassa päällyksessä on erilaisten painomääräysten alaisia tavaroita, on päällyksen paino jaettava niiden kesken tavaroiden nettopainojen osoittamassa suhteessa.

7 a §

Ulkomaalta saapuvan matkustajan sekä 12 ja 13 §:ssä tarkoitetun henkilön mukanaan tuoman tai tullialueelle lähettämän tavaran paljoustulli kannetaan kuitenkin sen todellisen paljouden perusteella.

Muonitus

7 b §

Tullia ei kanneta ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilmaaluksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitetuista tavaroista eikä poltto- ja voiteluaineista, jotka alus tuo mukanaan tullialueelle tai jotka siihen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten. Tullittomuus koskee myös aluksessa tullialueella kulutettavia tavaroita.

Valtiovarainministeriö voi päättää, että tullia ei kanneta 1 momentissa tarkoitetuista tavaroista myöskään silloin, kun kysymyksessä on sotilas- tai muu viranomaisen käytössä oleva alus, tutkimusalus, kalastusalus tai kansainvälisessä liikenteessä oleva juna. Valtiovarainmi-

nisteriö voi myös määrätä rajoituksia ja ehtoja, joita tässä momentissa mainittujen kulkuneuvojen osalta on noudatettava.

9 a §

Mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään ulko- maalle korjattavaksi viedyn tavarän tilalle tuodun samanlaatuisen tavarän tullinalennuksesta, sovelletaan myös silloin, kun viallinen tavara on viety maasta, hävitetty viranomaisen valvonnassa tai luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta ennen sen tilalle tuotua tavaraa koskevan tullauspäätöksen vahvistamista.

9 b §

Tämän lain 9 ja 9 a §:ssä säädetyn tullinalennuksen ehtona on:

1) että maasta viedystä, hävitetystä tai valtiolle luovutetusta tavarasta ei ole viennin, hävittämisen tai valtiolle luovuttamisen perusteella saatu tullinpalautusta tai muuta tullietua; ja

2) että tuonti tapahtuu vuoden kuluessa vientipäivästä tai siitä päivästä, jona tavara hävitettiin tai luovutettiin valtiolle, jollei piiritullikamari sanotun ajan kuluessa tehdystä hakemuksesta ole erityisistä syistä pidentänyt tätä määräaikaa.

11 §

Tullittomia ovat matkan tarvetta vastaavat matkatavarat ja matkustajan mukanaan tuomat tavanomaiset tuomiset.

Tullittomia ovat myös Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kuntien asukkaiden rajakaupan puitteissa hankkimat välttämättömät kulutus- tavarat.

Valtiovarainministeriö voi antaa tarkemmat määräykset siitä, mitkä tavarat ovat 1 momentissa tarkoitettuja tuomisia ja 2 momentissa tarkoitettuja välttämättömiä kulutustavaroita sekä rajoittaa niiden tuontia ja määrätä tullittomuuden ehdoista.

12 §

Tuomisten tuonti on rajoitettava yhteen kertaan kuukaudessa, jollei tulliviranomainen erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta.

14 §

Maahan muuttavan henkilön yksityistalou-

teen kuuluvat tavarat ovat tullittomia ehdolla:

1) että muuttaja on välittömästi ennen muuttoaan ollut ulkomailla yhtäjaksoisesti vähintään vuoden;

2) että tavarat ovat olleet muuttajan tai hänen perheensä käytössä ulkomailla, paitsi milloin on kysymys muuttajan häälahjoista; ja

3) että pakettiauto, erikoisauto, matkailukäyttöön rakennettu perävaunu, moottorikelkka, moottori- tai purjeverene taikka lentokone on ollut 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla käytössä vähintään kuuden kuukauden ajan.

Muuttaja saa tuoda tullittomana muuttotavarana yhden henkilöauton tai moottoripyörän. Tällöin vaaditaan 1 momentin 1 kohdassa säädetyn lisäksi:

1) että ajoneuvo on välittömästi ennen muuttoa ollut muuttajan tai hänen aviopuolisonsa omistuksessa tai omistukseen johtavassa hallinnassa sekä hänen käytössään ulkomailla vähintään vuoden;

2) että Suomeen takaisin muuttavan henkilön muu kuin häälahjana saatu ajoneuvo on hankittu tai olisi voitu hankkia muuttajan tai hänen aviopuolisonsa välittömästi ennen muuttoa edeltäneen ulkomailla oleskelun aikana ansaitsemilla varoilla; ja

3) milloin muuttaja on aikaisemmin tuonut maahan tullitta henkilöauton tai moottoripyörän, että sen tullittomalle luovutukselle säädetyn tai veronhuojennuspäätöksellä asetetun rajoituksen määräaika on kulunut umpeen ennen muuttajan maahantulopäivää.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään muuttajan oleskelusta ja kulkuneuvon käytöstä ulkomailla, tullittomuus myönnetään myös silloin, kun muuttaja on ollut ennen muuttoaan työn- tai asunnonhankinnan tahi muuttajan olosuhteet huomioon ottaen pakottavaksi katsottavan syyn taikka tavanomaisen lomamatkan tai siihen verrattavan lyhyehkön oleskelun tähden tilapäisesti Suomessa.

14 a §

Muuttotavarana tullitta maahan tuotua henkilöautoa tai moottoripyörää ei saa tullia suoritatta myydä, vuokrata eikä muutoin luovuttaa toiselle eikä antaa vastikkeettaan muuttajan perheeseen kuulumattoman henkilön käytettäväksi ennen kuin ajoneuvo on ollut tullauspäivästä lukien kaksi vuotta Suomessa muuttajan tai hänen aviopuolisonsa omistuk-

nessa tai omistukseen johtavassa hallinnassa ja hänen käytössään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun muuttajan perheeseen kuuluvat hänen kanssaan yhteisessä taloudessa asuvat aviopuoliso ja heidän naimattomat lapsensa. Tällöin aviopuoliso rinnastetaan muuttajan kanssa avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa jatkuvasti elävä toista sukupuolta oleva henkilö.

15 §

Tullittomia ovat:

1) ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen korjaamiseen ja varustamiseen käytettävät tavarat;

1 a) ajoneuvon ja yksityisessä käytössä olevan ilma- ja huvialuksen polttoaine, joka tuodaan maahan kulkuneuvon tavanomaisessa polttoainesäiliössä sen omaa käyttöä varten;

3) ilmailuviranomaisen, siviililentoliikenteen harjoittajan tai lentopaikan pitäjän käyttöön taikka muunkin yhteisön lentopaikalla käytettäviksi tulevat maa- ja turvalaitteet, ilmailuviranomaisen valvomaan ilmailualan koulutukseen tarkoitettut opetusvälineet ja mainittujen tavaroiden varaosat ja tarvikkeet ehdolla, ettei niiden tuonti aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle, sekä kansainvälisessä lentoliikenteessä käytettävät asiakirjat ja lomakkeet;

3 a) tavarat, jotka tuodaan siviililentoliikenteen harjoittajan ilma-alusten tai puolustusvoimien taikka rajavartiolaitoksen ilma- tai vesialusten korjaamiseen, varustamiseen tai huoltoon; tässä lainkohdassa tarkoitettu tullittomuus voidaan myöntää vain, milloin se ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle;

4) sellaiset puolustusvoimille tai rajavartiolaitokselle tulevat, maanpuolustukselle tarpeelliset tavarat ja poliisin käyttöön tulevat henkilökohtaiset turvavarusteet, joita vastaavia ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa; tullihallitus päättää hakemuksesta, mitkä tavarat ovat tässä kohdassa tarkoitettuja tavaroita;

6) jatkuvaan käyttöön tarkoitettut, itsenäisenä kauppatavarana tullattavat päällykset, vientitavaran pakkaamiseen tuotavat päällykset, kuor-mausalustat ja -siteet ja niiden varaosat ehdolla, että ne tai vastaava määrä samanlaisia pakkausvälineitä on tuojan toimesta viety tai aiotaan viedä tullialueelta vuoden aikana ennen tuontipäivää tai saman ajan kuluessa sen

jälkeen ja ettei niiden tuonti liity niiden ostoon tai vuokraukseen ulkomaalta; sekä

16 §

Tullittomia ovat:

1) tasavallan presidentille tulevat tavarat;
2) perintönä tai testamentilla saadut, kuolleen henkilön yksityistalouteen kuuluneet tavarat edellyttäen, että sanotulla tavoin saatu henkilöauto tai moottoripyörä on ollut rekisteröitynä perittävän tai testamentin tekijän nimiin;

3) yksityisen henkilön ulkomaalla asuvalta henkilöltä saamat vähäarvoiset lahjatavarat sekä huomattavan merkkipäivän johdosta saamat muut lahjat kuin henkilöautot ja moottoripyörät, kun ne tulevat lahjan saajan tai hänen perheensä käyttöön;

4) ulkomaalla pidetyssä kilpailussa tai näytelyssä saadut palkinnot sekä ulkomaan viranomaisen tahi julkisen laitoksen myöntämät kunniamerkit ja -lahjat;

5) viranomaiselle, laitokselle tai muulle yhteisölle tulevat juhla- ja muistolahjat sekä välittömästi kansanterveyden edistämiseksi tarkoitettut, kansainvälisen järjestön lahjoittamat tai sellaiselta järjestöltä saaduina lahjavaroin hankitut tavarat, kun tuojana on hyväntekeväisyysjärjestö;

6) arvoltaan vähäiset tavarat, jotka tulevat yleishyödyllisille kansainvälisille järjestöille ja joita ei käytetä ansiotarkoitukseen;

7) suomalaisten kalastajien kotimaisilla aluksilla pyydystämät kalat ja muu saalis sekä niistä aluksella valmistetut tuotteet ja tuotteisiin käytetyt tavarat ehdolla, että pyyntiretkeen osallistuvista henkilöistä vähintään kolme neljäsosa on Suomen kansalaisia;

8) kulttuurihistoriallisesti, tieteellisesti tai taiteellisesti merkitykselliset esineet, jotka muussa kuin ansiotarkoituksessa tuodaan maahan julkisesti valvottujen museoiden tai muiden vastaavien laitosten kokoelmiin;

9) uutisaineisto sekä televisiota ja radiota varten tuleva maksuton kansainväliseen ohjelmavaihtoon kuuluva kuva- ja ääniaineisto;

10) tavarat, jotka ovat ennen tämän lain 3 §:n 1 momentissa säädettyä ajankohtaa onnettomuuden tai muun ylivoimaisen tapahtuman johdosta tuhoutuneet tai kadonneet, sekä sellaiset asianmukaisesti tulliselvitettäväksi ilmoitetut tavarat, jotka on ennen edellä mainit-

tua ajankohtaa hävitetty viranomaisen valvonnassa tai luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta;

11) valmistusvirheen johdosta tai takuusitoumuksen nojalla ulkomaalla ilmaiseksi korjattu tavara tai sellainen samanlaatuinen tavara, joka tuodaan edellä mainitusta syystä viallisen tavaran tilalle edellyttäen, että viallinen tavara on viety maasta tai hävitetty viranomaisen valvonnassa taikka luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta ennen tuotua tavaraa koskevan tullauspäätöksen vahvistamista ja että valmistusvirheen johdosta ei ole tuonnin yhteydessä saatu tullinalennusta eikä viennin perusteella tullinpalautusta;

12) sellaiset ihmisen elimet ja kudokset, jotka käytetään siirrännäisinä toisen ihmisen sairauden tai ruumiinvamman hoitoon; sekä

13) ruumiin sisältävät arkut, ruumiin tuhkaa sisältävät urnat sekä vainajan muiston kunnioittamiseksi tarkoitettut seppeleet ja kukat.

16 a §

Tullittomia ovat tavarat, jotka tulevat ulkovaltojen Suomessa toimiville diplomaattisille ja muille samassa asemassa oleville edustustoille tai lähetettyjen konsulien virastoille viralliseen käyttöön taikka diplomaattisten edustajien, lähetettyjen konsulien tai mainittujen edustustojen ulkomaan kansalaisuutta olevien hallinnollisen ja teknisen henkilökunnan jäsenten tai heidän talouteensa kuuluvien perheenjäsenten henkilökohtaiseen käyttöön sen mukaan kuin diplomaattisia suhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa (SopS 4/70) ja konsulisuhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa (SopS 50/80) määrätään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tavaraa ei saa tullia suorittamatta myydä eikä muutoinkaan luovuttaa tai vuokrata eikä antaa vastikkeettakaan käytettäväksi muulle kuin vastaavaan tullittomuuteen oikeutetulle edustustolle tai henkilölle ennen kuin kolme vuotta on kulunut tavaran luovuttamisesta kysymyksessä olevaan käyttöön.

Jos 1 momentissa tarkoitettu henkilö muuttaessaan pois Suomesta ennen kuin 2 momentissa säädetty määräaika on kulunut täällä myy käytössään olleen ajoneuvon, siitä on suoritettava tullia 1/36 jokaista määräajasta jäljellä olevaa täyttä tai vajaata kuukautta kohti.

Ulkoasiainministeriö vahvistaa 1 momentissa mainittujen yleissopimusten mukaisten sekä 3

momentissa tarkoitettujen edellytysten olemassaolon.

17 §

Tullialueelle voidaan tuoda väliaikaisesti tullitta seuraavat tavarat ehdolla, ettei tuonti liity niiden ostoon ulkomaalta:

1) maahan tilapäisesti saapuvan ulkomaalla asuvan henkilön mukanaan tuomat kulkuneuvot ehdolla, ettei niitä myydä, vuokrata tai muutoin luovuteta toiselle eikä anneta käytettäväksikään muulle kuin sellaiselle henkilölle, jolla olisi ollut oikeus tuoda kulkuneuvo tämän lainkohdan nojalla tullialueelle;

1 a) kansainvälisessä liikenteessä käytettävät kulkuneuvot, moottoriajoneuvojen perävaunut ja lauttavaunut, Norjassa tai Ruotsissa rekisteröidyt linja-autot myös silloin, kun niitä käytetään Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen määrätynlaista henkilökuljetusta maanteitse koskevan sopimuksen (SopS 88/91) nojalla linjaliikenteen yhteydessä sallittuun henkilökuljetukseen Suomen eri paikkakuntien välillä;

1 b) kansainvälisessä liikenteessä käytettävät kuljetussäiliöt, joita mainitun liikenteen lisäksi käytetään ulkomaalta tuotavien ja maasta vietävien tavaroiden kuljetusreiteillä enintään yhteen kuljetukseen maan sisäisessä liikenteessä;

1 c) tieteellisten tutkimussopimusten perusteella yliopistoille, korkeakouluille tai tieteellisille tutkimuslaitoksille vastikkeetta tulevat, yksinomaan tutkimustoiminnassa käytettävät tieteelliset kojeet ja laitteet;

3 a) tavarat, jotka vastikkeetta tuodaan täällä tapahtuvaa korjausta, valmistusta tai muuta käsittelyä varten ja jotka mainittuun tarkoitukseen käytettyinä tai käyttämättöminä viedään maasta; tässä lainkohdassa tarkoitettu tullittomuus voidaan myöntää vain, milloin se ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle;

7) rajaseudulla maa- ja metsätaloudessa ja kiinteistöjen korjaus- tai huoltotoissa käytettävät koneet ja laitteet, jotka Suomen rajan läheisyydessä ulkomaalla asuva henkilö tai toimiva yritys tuo käyttöönsä täällä suoritettavaa työtä varten;

10) edellä 1, 1 a, 1 b, 2, 7 ja 9 kohdassa mainittuihin tavaroihin kuuluvat tai niiden korjauksessa käytettävät tarvikkeet, varusteet ja korjausosat;

Väliaikaisesti tullialueelle tuodusta tai siirretystä tavarasta piiritullikamarilla on oikeus vaatia vakuus.

18 §

Väliaikaisesti tullialueelle tuotu tavara on tullattava, vietävä tullialueelta tai siirrettävä vapaa-alueelle tahi yleiseen tullivarastoon taikka hävitettävä viranomaisen valvonnassa tai luovutettava valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta välittömästi, kun 17 §:ssä säädetty edellytys tuonnille on päättynyt, kuitenkin vuoden kuluessa tuontipäivästä tai siitä päivästä, jona tavara on otettu vapaa-alueelta tai tullivarastosta.

Piiritullikamari voi erityisistä syistä hakemuksesta pidentää 1 momentissa mainittua määräaikaa, ei kuitenkaan 17 §:n 1 momentin 1—1 b, 2, 4—8, 10 ja 12 kohdassa mainituissa tapauksissa enempää kuin kahdella vuodella.

20 §

Tavara, joka käytetään ilma-aluksen tai sellaisen vesialuksen, jonka rungon pituus on vähintään 10 metriä ja joka rakenteeltaan ei ole pääasiallisesti huvi- tai urheilukäyttöön tarkoitettu, rakentamiseen, korjaamiseen tai varustamiseen, on tulliton (*alusrakennusetu*).

21 §

Vientietu ja alusrakennusetu voidaan myöntää vain, milloin etu ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle.

Vienti- tai alusrakennusetua ei voida myöntää valmistuksessa tai muussa käsittelyssä käytettäville koneille tai laitteille, näiden poltto- ja voiteluaineille, muoteille, malleille eikä näihin verrattaville tavaroille eikä myöskään sellaisille tavaroille, joita ei ole palautettu tullialueelta tai käytetty laissa edellytettyyn tarkoitukseen kolmen vuoden kuluessa tullauspäivästä.

Piiritullikamari voi kuitenkin erityisistä syistä hakemuksesta pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa enintään yhdellä vuodella.

22 §

Vienti- tai alusrakennusetu myönnetään maahantuonnin yhteydessä tai palauttamalla suoritettu tulli.

Maahantuonnin yhteydessä vienti- tai alusrakennusetu myönnetään vain tavaranhaltijalle,

joka on tullilain 8 §:ssä tarkoitettu rekisteröity asiakas.

Jos tavarahan, josta tulli on kannettu, osoitetaan myöhemmin tulleen käytetyksi vienti- tai alusrakennusetuun oikeuttavaan tarkoitukseen, palautetaan liikaa maksettu tulli takaisin noudattaen, mitä muutoksenhausta säädetään tullilaissa.

23 §

Tullialueelta viedystä, viranomaisen valvonnassa hävitetystä tai valtiolle kuluja aiheuttamatta luovutetusta tavarasta suoritettu tulli palautetaan tai sitä ei määrätä suoritettavaksi, jos:

1) tavaraa ei ole maassa käytetty ja se muutoinkin on samassa kunnossa kuin se oli maahan tuotaessa;

2) tavara tai toimitus ei vastaa tilausta eikä tavaraa ole käytetty maassa enempää kuin on ollut välttämätöntä tavarassa olleen vian tai muun sen takaisin viennin perusteena olleen ominaisuuden toteamiseksi; tai

3) tavara on ollut maassa 17 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa ja se muutoinkin täyttää väliaikaiselle maahantuonnille säädetty edellytykset.

Erityispalautus voidaan myöntää, jos tavara on viety, hävitetty tai luovutettu valtiolle yhden vuoden kuluessa tullauspäivästä. Piiritullikamari voi kuitenkin sanotun ajan kuluessa tehdystä hakemuksesta erityisistä syistä pidentää määräaikaa enintään kahdella vuodella.

Erityispalautus suoritetaan noudattaen, mitä muutoksenhausta säädetään tullilaissa.

Mitä tässä pykälässä säädetään tullista, ei koske tullinkorotusta eikä virhemaksua.

24 §

Osittaispalautus määrätään siten, että suoritetusta tullista vähennetään jokaiselta alkaneelta kuukaudelta, jonka aikana tavara on ollut tullialueella, 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainituissa tapauksissa 5 prosenttia sekä 3 ja 4 kohdassa mainituissa tapauksissa 10 prosenttia.

Osittaispalautus suoritetaan noudattaen, mitä muutoksenhausta säädetään tullilaissa.

25 §

Tulliedut ja verohelpotukset, jotka myönnetään viennin tai tullialueelta palauttamisen

yhteydessä, koskevat myös tavaraa, joka muualta tullialueelta ulkomaalle lähettämistä varten siirretään vapaa-alueelle, tullivarastoon tai verottomien tavaroiden myymälään.

29 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Kumottavan 27 §:n nojalla asetettu tulli-asiain neuvottelukunta voi toimia tämän lain estämättä toimikautensa loppuun.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Laki

tulliverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1978 annetun tulliverolain (575/78) 27 § ja

muutetaan 1, 5 ja 7 §, 7 a §:n 2 momentti, 11 ja 14 §, 15 §:n 1, 3, 3 a, 4 ja 6 kohta, 16 §, 17 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 1, 1 a, 3 a, 7 ja 10 kohta, 18 §:n 1 ja 2 momentti, 20, 21 ja 23 §, 24 §:n 2 momentti, 25 ja 29 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §, 15 §:n 3, 4 ja 6 kohta, 17 §:n 1 momentin 1 a ja 10 kohta, 18 §:n 1 ja 2 momentti, 20, 21 ja 23 §, 24 §:n 2 momentti sekä 29 § 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (289/83), 5 § 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (907/80), 7 a §:n 2 momentti 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetussa laissa (532/84), 11 § osittain muutettuna 23 päivänä toukokuuta 1986 annetulla lailla (361/86), 14 § osittain muutettuna mainitulla 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetulla lailla, 15 §:n 1 ja 3 a kohta sekä 17 §:n 1 momentin 3 a kohta 4 päivänä marraskuuta 1983 annetussa laissa (830/83) ja 16 § osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetuilla laeilla, sekä

lisätään lakiin uusi 7 b § ja sen edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 9 a ja 9 b § sekä 12 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä toukokuuta 1986 annetussa laissa, uusi 3 momentti, lakiin uusi 14 a §, 15 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983, 4 päivänä marraskuuta 1983 ja 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetuilla laeilla, uusi 1 a kohta, lakiin uusi 16 a §, 17 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä maaliskuuta 1983 ja 4 päivänä marraskuuta 1983 annetuilla laeilla, uusi 1 b ja 1 c kohta ja uusi 3 momentti, sekä lakiin, siitä mainitulla 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetulla lailla kumotun 22 §:n tilalle uusi 22 § ja 24 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Maahan tuodusta tavarasta kannetaan tulli tullitariffilakiin (360/80) liittyvän tullitariffin mukaisesti, jollei tässä laissa tai kansainvälisellä sopimuksella tahi muutoin ole toisin säädetty tai määrätty.

1 §

Maahan tuodusta tavarasta kannetaan tulli tullitariffilakiin (660/87) liittyvän tullitariffin mukaisesti, jollei tässä laissa tai kansainvälisellä sopimuksella tahi muutoin ole toisin säädetty tai määrätty.

5 §

Maasta vietävän tavaran tullausarvo on sen kauppa-arvo, johon sisältyvät tavaran kotimaiset kuljetus-, lastaus- ja muut toimituskustannukset.

Vientitavaran kauppa-arvolla tarkoitetaan siitä tosiasiallisesti maksettua tai maksettavaa hintaa. Vientitavaran kauppa-arvoa määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä kauppa-arvosta on tullausarvolaisissa (906/80) säädetty.

5 §

Maasta vietävän tavaran *tullausarvoa määrittäessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä kauppa-arvosta ja toissijaisista arvonmääritysmenetelmistä säädetään tullausarvolaisissa (906/80). Tullausarvo sisältää kuitenkin aina kuljetus-, lastaus- ja muut toimituskustannukset vientipaikalle.*

Voimassa oleva laki

7 §

Milloin tulli on määrättävä tavaran painon perusteella, katsotaan painoksi sen nettopaino, jollei erikseen ole toisin säädetty.

7 a §

Ulkomaalta saapuvan matkustajan sekä 12 ja 13 §:ssä ja 14 §:n 1 kohdassa tarkoitetun henkilön mukanaan tuoman tai tullialueelle lähettämän tavaran paljoustulli kannetaan kuitenkin sen todellisen paljouden perusteella.

Ehdotus

7 §

Milloin tulli on määrättävä tavaran painon perusteella, katsotaan painoksi sen nettopaino, jollei tullitariffilakiin liittyvässä tullitariffissa tai muualla laissa toisin säädetä.

Jos samassa päällyksessä on erilaisten painomääräysten alaisia tavaroita, on päällyksen paino jaettava niiden kesken tavaroiden nettopainojen osoittamassa suhteessa.

7 a §

Ulkomaalta saapuvan matkustajan sekä 12 ja 13 §:ssä tarkoitetun henkilön mukanaan tuoman tai tullialueelle lähettämän tavaran paljoustulli kannetaan kuitenkin sen todellisen paljouden perusteella.

Muonitus

7 b §

Tullia ei kanneta ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitetuista tavaroista eikä poltto- ja voiteluaineista, jotka alus tuo mukanaan tullialueelle tai jotka siihen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten. Tullittomuus koskee myös aluksessa tullialueella kulutettavia tavaroita.

Valtiovarainministeriö voi päättää, että tullia ei kanneta 1 momentissa tarkoitetuista tavaroista myöskään silloin, kun kysymyksessä on sotilas- tai muu viranomaisen käytössä oleva alus, tutkimusalus, kalastusalus tai kansainvälisessä liikenteessä oleva juna. Valtiovarainministeriö voi myös määrätä rajoituksia ja ehtoja, joita tässä momentissa mainittujen kulkuneuvojen osalta on noudatettava.

9 a §

Mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään ulkomaalle korjattavaksi viedyn tavaran tilalle tuodun samanlaatuisen tavaran tullinalennuksesta, sovelletaan myös silloin, kun viallinen tavara on viety maasta, hävitetty viranomaisen valvonnassa tai luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta ennen sen tilalle tuotua tavaraa koskevan tullauspäätöksen vahvistamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Matkan tarvetta vastaavat matkatavarat ja tuomiset, jotka ulkomaalta saapuva matkustaja tuo tullialueelle, ovat tullittomia siinä laajuudessa kuin tullihallitus määrää.

9 b §

Tämän lain 9 ja 9 a §:ssä säädetyn tullinalenuksen ehtona on:

1) että maasta viedystä, hävitetystä tai valtiolle luovutetusta tavarasta ei ole viennin, hävittämisen tai valtiolle luovuttamisen perusteella saatu tullinpalautusta tai muuta tullietua; ja

2) että tuonti tapahtuu vuoden kuluessa vientipäivästä tai siitä päivästä, jona tavara hävitettiin tai luovutettiin valtiolle, jollei piiritullikamari sanotun ajan kuluessa tehdystä hakemuksesta ole erityisistä syistä pidentänyt tätä määräaikaa.

11 §

Tullittomia ovat matkan tarvetta vastaavat matkatavarat ja matkustajan mukanaan tuomat tavanomaiset tuomiset.

Tullittomia ovat myös Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kuntien asukkaiden rajakaupan puitteissa hankkimat välttämättömät kulutustavarat.

Valtiovarainministeriö voi antaa tarkemmat määräykset siitä, mitkä tavarat ovat 1 momentissa tarkoitettuja tuomisia ja 2 momentissa tarkoitettuja välttämättömiä kulutustavaroita sekä rajoittaa niiden tuontia ja määrätä tullittomuuden ehdoista.

12 §

Tuomisten tuonti on rajoitettava yhteen kertaan kuukaudessa, jollei tulliviranomainen erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta.

14 §

Tullittomia ovat:

1) Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kuntien asukkaiden rajakaupan puitteissa hankkimat välttämättömät kulutustavarat, joita ei tuoda myytäväksi eikä käytettäväksi ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen;

2) tavarat, jotka on saatu perintönä tai testamentilla, palkintona ulkomaalla pidetyssä kilpailussa tai näyttelyssä tahti tavanomaisena lahjana;

3) maahan muuttavan henkilön yksityistalouteen kuuluvat tavarat;

4) suomalaisten kalastajien kotimaisilla aluksilla pyydystämät kalat ja muu saalis sekä niistä aluksella valmistetut tuotteet ja tuotteisiin käytetyt tavarat; sekä

14 §

Maahan muuttavan henkilön yksityistalouteen kuuluvat tavarat ovat tullittomia ehdolla:

1) että muuttaja on välittömästi ennen muuttoaan ollut ulkomailla yhtäjaksoisesti vähintään vuoden;

2) että tavarat ovat olleet muuttajan tai hänen perheensä käytössä ulkomailla, paitsi milloin on kysymys muuttajan häälahjoista; ja

3) että pakettiauto, erikoisauto, matkailukäyttöön rakennettu perävaunu, moottorikelkka, moottori- tai purjeverene taikka lentokone on ollut 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla käytössä vähintään kuuden kuukauden ajan.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5) suomalaisten taiteilijain ulkomaalla valmistamat ja tullialueelle tuomat taideteokset.

Muuttaja saa tuoda tullittomana muuttotavarana yhden henkilöauton tai moottoripyörän. Tällöin vaaditaan 1 momentin 1 kohdassa säädetyn lisäksi:

1) että ajoneuvo on välittömästi ennen muuttoa ollut muuttajan tai hänen aviopuolisonsa omistuksessa tai omistukseen johtavassa hallinnassa sekä hänen käytössään ulkomailla vähintään vuoden;

2) että Suomeen takaisin muuttavan henkilön muu kuin häälahjana saatu ajoneuvo on hankittu tai olisi voitu hankkia muuttajan tai hänen aviopuolisonsa välittömästi ennen muuttoa edeltäneen ulkomailla oleskelun aikana ansaitsemilla varoilla; ja

3) milloin muuttaja on aikaisemmin tuonut maahan tullitta henkilöauton tai moottoripyörän, että sen tullittomalle luovutukselle säädetyn tai veronhuojennuspäätöksellä asetetun rajoituksen määräaika on kulunut umpeen ennen muuttajan maahantulopäivää.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään muuttajan oleskelusta ja kulkuneuvon käytöstä ulkomailla, tullittomuus myönnetään myös silloin, kun muuttaja on ollut ennen muuttoaan työn- tai asunnonhankinnan tahi muuttajan olosuhteet huomioon ottaen pakottavaksi katsottavan syyn taikka tavanomaisen lomamatkan tai siihen verrattavan lyhyehkön oleskelun tähden tilapäisesti Suomessa.

14 a §

Muuttotavarana tullitta maahan tuotua henkilöautoa tai moottoripyörää ei saa tullia suorittamatta myydä, vuokrata eikä muutoin luovutaa toiselle eikä antaa vastikkeettakaan muuttajan perheeseen kuulumattoman henkilön käytettäväksi ennen kuin ajoneuvo on ollut tullauspäivästä lukien kaksi vuotta Suomessa muuttajan tai hänen aviopuolisonsa omistuksessa tai omistukseen johtavassa hallinnassa ja hänen käytössään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun muuttajan perheeseen kuuluvat hänen kanssaan yhteisessä taloudessa asuvat aviopuoliso ja heidän naimattomat lapsensa. Tällöin aviopuoliso on rinnastetaan muuttajan kanssa avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa jatkuvasti elävä toista sukupuolta oleva henkilö.

Voimassa oleva laki

15 §

Tullittomia ovat:

1) *ulkomaanliikenteessä olevan kulkuneuvon poltto- ja voiteluaineet, muona ja muut muonitustarvikkeet sekä ulkomaanliikenteessä olevan aluksen korjaamiseen tai varustamiseen käytettävät tavarat, sen mukaan kuin tullihallitus määrää;*

3) siviililentoliikenteen harjoittajan tai ilmailuviranomaisen käyttöön tulevat maa- ja turvalaitteet, erityiset opetusvälineet ja näiden varaosat ja tarvikkeet sekä kansainvälisessä lentoliikenteessä käytettävät asiakirjat ja lomakkeet;

3 a) tavarat, jotka tuodaan siviililentoliikenteen harjoittajan *muiden ilma-alusten kuin suurimmalta lentopainoltaan enintään 1 600 kiloa painavien moottorilentokoneiden* tai puolustusvoimien tahi rajavartiolaitoksen ilma- tai vesialusten korjaamiseen, varustamiseen tai huoltoon; tässä lainkohdassa tarkoitettu tullittomuus voidaan myöntää vain, milloin se ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle;

4) sellaiset puolustusvoimille tai rajavartiolaitokselle tulevat, maanpuolustukselle tarpeelliset tavarat ja poliisin käyttöön tulevat henkilökohtaiset turvavarusteet, joita vastaavia ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa, sen mukaan kuin tullihallitus määrää;

6) itsenäisenä kauppatavarana tullattavat päällykset, vientitavaran pakkaamiseen tuotavat päällykset, kuormausalustat ja -siteet sekä niiden varaosat ehdolla, että ne tai vastaava määrä samanlaisia pakkausvälineitä on tuojan toimesta viety tai aiotaan viedä tullialueelta vuoden aikana ennen tuontipäivää tai saman ajan kuluessa sen jälkeen ja ettei niiden tuonti liity niiden ostoon tai vuokraukseen ulkomaalta; sekä

Ehdotus

15 §

Tullittomia ovat:

1) *ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen korjaamiseen ja varustamiseen käytettävät tavarat;*

1 a) ajoneuvon ja yksityisessä käytössä olevan ilma- ja huvialuksen polttoaine, joka tuodaan maahan kulkuneuvon tavanomaisessa polttoainesäiliössä sen omaa käyttöä varten;

3) ilmailuviranomaisen, siviililentoliikenteen harjoittajan tai lentopaikan pitäjän käyttöön *taikka muunkin yhteisön lentopaikalla käytettäviksi* tulevat maa- ja turvalaitteet, *ilmailuviranomaisen valvomaan ilmailualan koulutukseen tarkoitettut* opetusvälineet ja mainittujen tavaroiden varaosat ja tarvikkeet ehdolla, ettei niiden tuonti aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle, sekä kansainvälisessä lentoliikenteessä käytettävät asiakirjat ja lomakkeet;

3 a) tavarat, jotka tuodaan siviililentoliikenteen harjoittajan ilma-alusten tai puolustusvoimien *taikka* rajavartiolaitoksen ilma- tai vesialusten korjaamiseen, varustamiseen tai huoltoon; tässä lainkohdassa tarkoitettu tullittomuus voidaan myöntää vain, milloin se ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle;

4) sellaiset puolustusvoimille tai rajavartiolaitokselle tulevat, maanpuolustukselle tarpeelliset tavarat ja poliisin käyttöön tulevat henkilökohtaiset turvavarusteet, joita vastaavia ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa; tullihallitus *päättää hakemuksesta, mitkä tavarat ovat tässä kohdassa tarkoitettuja tavaraita;*

6) *jatkuvaan käyttöön tarkoitettut*, itsenäisenä kauppatavarana tullattavat päällykset, vientitavaran pakkaamiseen tuotavat päällykset, kuormausalustat ja -siteet ja niiden varaosat ehdolla, että ne tai vastaava määrä samanlaisia pakkausvälineitä on tuojan toimesta viety tai aiotaan viedä tullialueelta vuoden aikana ennen tuontipäivää tai saman ajan kuluessa sen jälkeen ja ettei niiden tuonti liity niiden ostoon tai vuokraukseen ulkomaalta; sekä

Voimassa oleva laki

16 §

Tullittomia ovat:

1) tasavallan presidentille tulevat tavarat;
2) tavarat, jotka tulevat ulkovaltojen Suomessa toimiville diplomaattisille ja muille samassa asemassa oleville edustustoille tai lähetettyjen konsulien virastoille viralliseen käyttöön taikka diplomaattisten edustajien, lähetettyjen konsulien tai heidän talouteensa kuuluviin perheenjäsenten tahi mainittujen edustustojen ulkomaan kansalaisuutta olevien kansliavirkamiesten henkilökohtaiseen käyttöön, jos Suomen edustustoilla ja virkamiehillä on vastaavat edut asianomaisessa valtiossa;

3) arvoltaan vähäiset tavarat, jotka tulevat kansainvälisille järjestöille ja joita ei käytetä ansiotarkoitukseen;

3 a) kulttuurihistoriallisesti, tieteellisesti tai taiteellisesti merkitykselliset esineet, jotka muussa kuin ansiotarkoituksessa tuodaan maahan julkisesti valvottujen museoiden tai muiden vastaavien laitosten kokoelmiin;

4) uutisaineisto sekä televisiota ja radiota varten tuleva maksuton kansainväliseen ohjelmavaihtoon kuuluva kuva- ja ääniaineisto;

5) ruumiita sisältävät arkut, ruumiin tuhkaa sisältävät urnat sekä vainajan muiston kunnioittamiseksi tarkoitetut seppeleet ja kukat;

6) tavarat, jotka ovat ennen tullausta onnettomuuden tai muun ylivoimaisen tapahtuman johdosta tuhoutuneet tai kadonneet, sekä sellaiset säädetyssä järjestyksessä tulliselvitettäviksi ilmoitetut tavarat, jotka on luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta taikka tuojan toimesta tullivalvonnassa hävitetty; sekä

7) valmistusvirheen johdosta tai takuusitoumuksen nojalla ulkomaalla ilmaiseksi korjatut tavarat tai sellaiset samanlaatuiset tavarat, jotka korjattaviksi vietyihin tavariin vaihdettuina tuodaan tullialueelle.

Ehdotus

16 §

Tullittomia ovat:

1) tasavallan presidentille tulevat tavarat;
2) perintönä tai testamentilla saadut, kuolleen henkilön yksityistalouteen kuuluneet tavarat edellyttäen, että sanotulla tavoin saatu henkilöauto tai moottoripyörä on ollut rekisteröitynä perittävän tai testamentin tekijän nimiin;

3) yksityisen henkilön ulkomaalla asuvalta henkilöltä saamat vähäarvoiset lahjatavarat sekä huomattavan merkkipäivän johdosta saamat muut lahjat kuin henkilöautot ja moottoripyörät, kun ne tulevat lahjan saajan tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön;

4) ulkomaalla pidetyssä kilpailussa tai näyttelyssä saadut palkinnot sekä ulkomaan viranomaisen tahi julkisen laitoksen myöntämät kunniamerkit ja -lahjat;

5) viranomaiselle, laitokselle tai muulle yhteisölle tulevat juhla- ja muistolahjat sekä välittömästi kansanterveyden edistämiseksi tarkoitetut, kansainvälisen järjestön lahjoittamat tai sellaiselta järjestöltä saaduina lahjavaroin hankitut tavarat, kun tuojana on hyväntekeväisyysjärjestö;

6) arvoltaan vähäiset tavarat, jotka tulevat yleishyödyllisille kansainvälisille järjestöille ja joita ei käytetä ansiotarkoitukseen;

7) suomalaisten kalastajien kotimaisilla aluksilla pyydystämät kalat ja muu saalis sekä niistä aluksella valmistetut tuotteet ja tuotteisiin käytetyt tavarat ehdolla, että pyyntiretkeen osallistuvista henkilöistä vähintään kolme neljäsosa on Suomen kansalaisia;

8) kulttuurihistoriallisesti, tieteellisesti tai taiteellisesti merkitykselliset esineet, jotka muussa kuin ansiotarkoituksessa tuodaan maahan julkisesti valvottujen museoiden tai muiden vastaavien laitosten kokoelmiin;

9) uutisaineisto sekä televisiota ja radiota varten tuleva maksuton kansainväliseen ohjelmavaihtoon kuuluva kuva- ja ääniaineisto;

10) tavarat, jotka ovat ennen tämän lain 3 §:n 1 momentissa säädettyä ajankohtaa onnettomuuden tai muun ylivoimaisen tapahtuman johdosta tuhoutuneet tai kadonneet, sekä sellaiset asianmukaisesti tulliselvitettäviksi ilmoitetut tavarat, jotka on ennen edellä mainittua ajankohtaa hävitetty viranomaisen valvonnassa tai luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta;

11) valmistusvirheen johdosta tai takuusitoumuksen nojalla ulkomaalla ilmaiseksi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

korjattu tavara tai sellainen samanlaatuinen tavara, joka tuodaan edellä mainitusta syystä viallisen tavaran tilalle edellyttäen, että viallinen tavara on viety maasta tai hävitetty viranomaisen valvonnassa taikka luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta ennen tuotua tavaraa koskevan tullauspäätöksen vahvistamista ja että valmistusvirheen johdosta ei ole tuonnin yhteydessä saatu tullinalennusta eikä viennin perusteella tullinpalautusta;

12) sellaiset ihmisen elimet ja kudokset, jotka käytetään siirrännäisinä toisen ihmisen sairauden tai ruumiinvamman hoitoon; sekä

13) ruumiin sisältävät arkut, ruumiin tuhkaa sisältävät uurnat sekä vainajan muiston kunnioittamiseksi tarkoitetut seppeleet ja kukat.

16 a §

Tullittomia ovat tavarat, jotka tulevat ulkovaltojen Suomessa toimiville diplomaattisille ja muille samassa asemassa oleville edustustoille tai lähetettyjen konsulien virastoille viralliseen käyttöön taikka diplomaattisten edustajien, lähetettyjen konsulien tai mainittujen edustustojen ulkomaan kansalaisuutta olevien hallinnollisen ja teknisen henkilökunnan jäsenten tai heidän talouteensa kuuluvien perheenjäsenten henkilökohdattaiseen käyttöön sen mukaan kuin diplomaattisia suhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa (SopS 4/70) ja konsulisuhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa (SopS 50/80) määrätään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tavaraa ei saa tullia suorittamatta myydä eikä muutoinkaan luovuttaa tai vuokrata eikä antaa vastikkeettakaan käytettäväksi muulle kuin vastaavaan tullittomuuteen oikeutetulle edustustolle tai henkilölle ennen kuin kolme vuotta on kulunut tavaran luovuttamisesta kysymyksessä olevaan käyttöön.

Jos 1 momentissa tarkoitettu henkilö muuttaessaan pois Suomesta ennen kuin 2 momentissa säädetty määräaika on kulunut täällä myy käytössään olleen ajoneuvon, siitä on suoritettava tullia 1/36 jokaista määräajasta jäljellä olevaa täyttä tai vajaata kuukautta kohti.

Ulkoasiainministeriö vahvistaa 1 momentissa mainittujen yleissopimusten mukaisten sekä 3 momentissa tarkoitettujen edellytysten olemassaolon.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Tullittomia ovat seuraavat väliaikaisesti tullialueelle tuodut tavarat:

1) liikenteessä tai tilapäistä matkaa varten tuodut kulkuneuvot;

1 a) sellaiset kuljetussäiliöt ja moottoriajoneuvojen perävaunut sekä lauttavaunut, joita käytetään yksinomaan tavaroiden kuljetukseen tullialueelle tai tullialueelta ja joiden tuonti ei liity niiden ostoon ulkomaalta;

3 a) tavarat, jotka vastikkeetta tuodaan maahan täällä tapahtuvaa korjausta, valmistusta tai muuta käsittelyä varten; tässä lainkohdassa tarkoitettu tullittomuus voidaan myöntää vain, milloin se ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle;

7) rajaseudulla maa- ja metsätaloudessa käytettävät koneet ja laitteet;

10) varaosat ja korjaustarvikkeet, jotka tuodaan käytettäväksi 1, 1 a, 2 ja 9 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden korjaamiseen;

17 §

Tullialueelle voidaan tuoda väliaikaisesti tullitta seuraavat tavarat ehdolla, ettei tuonti liity niiden ostoon ulkomaalta:

1) maahan tilapäisesti saapuvan ulkomaalla asuvan henkilön mukanaan tuomat kulkuneuvot ehdolla, ettei niitä myydä, vuokrata tai muutoin luovuteta toiselle eikä anneta käytettäväksikään muulle kuin sellaiselle henkilölle, jolla olisi ollut oikeus tuoda kulkuneuvo tämän lainkohdan nojalla tullialueelle;

1 a) kansainvälisessä liikenteessä käytettävät kulkuneuvot, moottoriajoneuvojen perävaunut ja lauttavaunut, Norjassa tai Ruotsissa rekisteröidyt linja-autot myös silloin, kun niitä käytetään Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen määrätynlaisen henkilökuljetusta maanteitse koskevan sopimuksen (SopS 88/91) nojalla linjaliikenteen yhteydessä sallittuun henkilökuljetukseen Suomen eri paikkakuntien välillä;

1 b) kansainvälisessä liikenteessä käytettävät kuljetussäiliöt, joita mainitun liikenteen lisäksi käytetään ulkomaalta tuotavien ja maasta vietävien tavaroiden kuljetusreiteillä enintään yhteen kuljetukseen maan sisäisessä liikenteessä;

1 c) tieteellisten tutkimussopimusten perusteella yliopistoille, korkeakouluille tai tieteellisille tutkimuslaitoksille vastikkeetta tulevat, yksinomaan tutkimustoiminnassa käytettävät tieteelliset kojeet ja laitteet;

3 a) tavarat, jotka vastikkeetta tuodaan täällä tapahtuvaa korjausta, valmistusta tai muuta käsittelyä varten ja jotka mainittuun tarkoitukseen käytettyinä tai käyttämättöminä viedään maasta; tässä lainkohdassa tarkoitettu tullittomuus voidaan myöntää vain, milloin se ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle;

7) rajaseudulla maa- ja metsätaloudessa ja kiinteistöjen korjaus- tai huoltotoissa käytettävät koneet ja laitteet, jotka Suomen rajan läheisyydessä ulkomaalla asuva henkilö tai toimiva yritys tuo käyttöönsä täällä suoritettavaa työtä varten;

10) edellä 1, 1 a, 1 b, 2, 7 ja 9 kohdassa mainittuihin tavaroihin kuuluvat tai niiden korjauksessa käytettävät tarvikkeet, varusteet ja korjausosat;

Väliaikaisesti tullialueelle tuodusta tai siirre-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*tystä tavarasta piiritullikamarilla on oikeus vaa-
tia vakuus.*

18 §

Väliaikaisesti 17 §:n nojalla tullialueelle tuotu tavara on vietävä tullialueelta tai siirrettävä vapaa-alueelle tahi yleiseen tullivarastoon taikka hävitettävä viranomaisen valvonnassa tai luovutettava valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta välittömästi, kun sen käyttö aiottuun tarkoitukseen on päättynyt kuitenkin vuoden kuluessa tuontipäivästä tai siitä päivästä, jona tavara on otettu vapaa-alueelta tai tullivarastosta.

Erityisestä syystä voidaan 1 momentissa mainittua määräaika hakemuksesta pidentää, ei kuitenkaan 17 §:n 1 momentin 1—2, 4—8, 10 ja 12 kohdassa mainituissa tapauksissa enempää kuin kahdella vuodella. *Hakemuksen ratkaisee 17 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainituissa tapauksissa tullihallitus ja 1 a—12 kohdassa mainituissa tapauksissa se piiritullikamari, joka on tulliselvittänyt tavarat.*

20 §

Tavara, joka käytetään sellaisen aluksen, jonka rungon pituus on vähintään 10 metriä ja joka rakenteeltaan ei ole pääasiallisesti huvi- tai urheilukäyttöön tarkoitettu, samoin kuin ilma-aluksen, lukuun ottamatta suurimmalta lentopainoltaan enintään 1 600 kiloa painavaa moottorilentokonetta, rakentamiseen, korjaamiseen tai varustamiseen, on tulliton (*alusrakennusetu*).

21 §

Vientietu ja alusrakennusetu voidaan myöntää vain, milloin etu ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle. *Tullittomuus toteutetaan tuonin yhteydessä tai palauttamalla suoritettu tulli tavaratultua käytetyksi 19 tai 20 §:ssä mainittuun tarkoitukseen.*

18 §

Väliaikaisesti tullialueelle tuotu tavara on *tullattava*, vietävä tullialueelta tai siirrettävä vapaa-alueelle tahi yleiseen tullivarastoon taikka hävitettävä viranomaisen valvonnassa tai luovutettava valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta välittömästi, kun 17 §:ssä säädetty edellytys tuonnille on päättynyt, kuitenkin vuoden kuluessa tuontipäivästä tai siitä päivästä, jona tavara on otettu vapaa-alueelta tai tullivarastosta.

Piiritullikamari voi erityisistä syistä hakemuksesta pidentää 1 momentissa mainittua määräaika, ei kuitenkaan 17 §:n 1 momentin 1—1 b, 2, 4—8, 10 ja 12 kohdassa mainituissa tapauksissa enempää kuin kahdella vuodella.

20 §

Tavara, joka käytetään ilma-aluksen tai sellaisen *vesialuksen*, jonka rungon pituus on vähintään 10 metriä ja joka rakenteeltaan ei ole pääasiallisesti huvi- tai urheilukäyttöön tarkoitettu, rakentamiseen, korjaamiseen tai varustamiseen, on tulliton (*alusrakennusetu*).

21 §

Vientietu ja alusrakennusetu voidaan myöntää vain, milloin etu ei aiheuta haittaa kotimaiselle tuotannolle.

Vienti- tai alusrakennusetua ei voida myöntää valmistuksessa tai muussa käsittelyssä käytettäville koneille tai laitteille, näiden poltto- ja voiteluaineille, muuteille, malleille eikä näihin verrattaville tavaroille eikä myöskään sellaisille tavaroille, joita ei ole palautettu tullialueelta tai käytetty laissa edellytettyyn tarkoitukseen kolmen vuoden kuluessa tullauspäivästä.

Piiritullikamari voi kuitenkin erityisistä syistä hakemuksesta pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaika enintään yhdellä vuodella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

Tullialueelta viedyn tavaran tulli palautetaan tai sitä ei määrätä suoritettavaksi tullatusta tavarasta, jos:

- 1) tavaraa ei ole maassa käytetty eikä myyty;
- 2) tavara tai toimitus ei vastaa tilausta eikä tavaraa ole käytetty maassa enempää kuin on ollut välttämätöntä tavarassa olleen vian tai muun sen takaisin viennin perusteena olleen ominaisuuden toteamiseksi;
- 3) tavara on ollut maassa 17 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa; tai
- 4) siihen muutoin on olemassa erityisiä syitä, sen mukaan kuin tullihallitus määrää.
Tämä erityispalautus voidaan myöntää, jos tavara on viety tullialueelta 1 momentin 1 kohdassa mainitussa tapauksessa kuuden kuukauden ja muissa tapauksissa vuoden kuluessa siitä päivästä, jona tullauspäätös tavaran tullaoksen yhteydessä vahvistettiin. Tullihallitus voi sanotun ajan kuluessa tehdystä hakemuksesta muissa kuin 1 momentin 1 kohdassa mainituissa tapauksissa erityisestä syystä pidentää tätä määräaika kahdella vuodella.
Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty tullialueelta viedystä tavarasta, koskee myös tavaraa, joka on hävitetty viranomaisen valvonnassa tai luovutettu valtiolle tälle kuluja aiheuttamatta.

22 §

Vienti- tai alusrakennusetu myönnetään maahantuonnin yhteydessä tai palauttamalla suoritettu tulli.

Maahantuonnin yhteydessä vienti- tai alusrakennusetu myönnetään vain tavaranhaltijalle, joka on tullilain 8 §:ssä tarkoitettu rekisteröity asiakas.

Jos tavaran, josta tulli on kannettu, osoitetaan myöhemmin tulleen käytetyksi vienti- tai alusrakennusetuun oikeuttavaan tarkoitukseen, palautetaan liikaa maksettu tulli takaisin noudattaen, mitä muutoksenhausta säädetään tullilaissa.

23 §

Tullialueelta viedystä, viranomaisen valvonnassa hävitetystä tai valtiolle kuluja aiheuttamatta luovutetusta tavarasta suoritettu tulli palautetaan tai sitä ei määrätä suoritettavaksi, jos:

- 1) tavaraa ei ole maassa käytetty ja se muutoinkin on samassa kunnossa kuin se oli maahan tuotaessa;
- 2) tavara tai toimitus ei vastaa tilausta eikä tavaraa ole käytetty maassa enempää kuin on ollut välttämätöntä tavarassa olleen vian tai muun sen takaisin viennin perusteena olleen ominaisuuden toteamiseksi; tai
- 3) tavara on ollut maassa 17 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa ja se muutoinkin täyttää väliaikaiselle maahantuonnille säädetty edellytykset.

Erityispalautus voidaan myöntää, jos tavara on viety, hävitetty tai luovutettu valtiolle yhden vuoden kuluessa tullauspäivästä. Piiritullikamari voi kuitenkin sanotun ajan kuluessa tehdystä hakemuksesta erityisistä syistä pidentää määräaika kahdella vuodella.

Erityispalautus suoritetaan noudattaen, mitä muutoksenhausta säädetään tullilaissa.

Mitä tässä pykälässä säädetään tullista, ei koske tullinkorotusta eikä virhemaksua.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Tämä osittaispalautus määrätään siten, että suoritetusta tullista vähennetään jokaiselta alkaneelta kuukaudelta, jonka aikana tavara on ollut tullialueella, 1 momentin 1 kohdassa mainituissa tapauksissa 2 prosenttia, 2 kohdassa mainituissa tapauksissa 5 prosenttia sekä 3 ja 4 kohdassa mainituissa tapauksissa 10 prosenttia.

Osittaispalautus määrätään siten, että suoritetusta tullista vähennetään jokaiselta alkaneelta kuukaudelta, jonka aikana tavara on ollut tullialueella, 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainituissa tapauksissa 5 prosenttia sekä 3 ja 4 kohdassa mainituissa tapauksissa 10 prosenttia.

Osittaispalautus suoritetaan noudattaen, mitä muutoksenhausta säädetään tullilaisissa.

25 §

Tulliedut ja verohelpotukset, jotka myönnetään viennin tai tullialueelta palauttamisen yhteydessä, koskevat myös tavaraa, joka muualta tullialueelta ulkomaalle lähettämistä varten siirretään vapaa-alueelle, tullivarastoon tai verottomien tavaroiden myymälään *tahi luovutetaan 16§:n 2 kohdassa mainittuun tarkoitukseen.*

25 §

Tulliedut ja verohelpotukset, jotka myönnetään viennin tai tullialueelta palauttamisen yhteydessä, koskevat myös tavaraa, joka muualta tullialueelta ulkomaalle lähettämistä varten siirretään vapaa-alueelle, tullivarastoon tai verottomien tavaroiden myymälään.

27 §

Tullihallituksen yhteydessä toimii valtioneuvoston enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettama tulliasiain neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä tarpeellinen määrä muita jäseniä ja kullakin heistä henkilökohtainen varamies. Jäsenet edustavat viranomaisia, elinkeinoelämää ja ammattiyhdistysliikettä.

Neuvottelukunnan tehtävänä on antaa valtioneuvoston ministeriön pyynnöstä lausuntoja sekä tehdä esityksiä tulliverolakeihin tehtävistä muutoksista ja tullipolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä sekä seurata ja valmistavasti käsitellä markkinahäiriö- ja polkumyyntiasioita.

Neuvottelukunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on saapuvilla. Neuvottelukuntaan sovelletaan muutoin, jollei valtioneuvosto toisin määrää, mitä valtion komiteoista on määrätty.

(Kumotaan) 27 §

29 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan myös säätää tarkemmista ehdoista ja rajoituksista, jotka koskevat tavaran tullittomuutta, tullinalennusta, väliaikaista maahan tuontia, vientietua, alusrakennusetua ja tullin palauttamista.

29 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Kumottavan 27 §:n nojalla asetettu tulliasiain
neuvottelukunta voi toimia tämän lain estämättä
toimikautensa loppuun.*
